

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Korupce na východě a západě:

Analýza a srovnání korupční situace v Rusku a USA.

Lolita Iliadi

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lolita Iliadi

Podnikání a administrativa

Název práce

Korupce na východě a západě: Analýza a srovnání korupční situace v Rusku a USA

Název anglicky

Corruption in the East and West: An Analysis and Comparison of the Corruption Situation in Russia and the U.S.

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je provést komplexní analýzu a srovnání korupční situace v Rusku a USA. Práce se zaměří na identifikaci a porovnání různých aspektů korupce v obou zemích, včetně politické korupce, hospodářské korupce, právního rámce a opatření pro boj proti korupci. Hlavním cílem je poskytnout pohled na rozsah, povahu a dopady korupce v Rusku a USA a analyzovat faktory, které ovlivňují rozdílnou korupční situaci v těchto dvou zemích.

Metodika

Metodika bakalářské práce bude založena na komparace a analýze odborné literatury a statistiky.

Sběr odborné literatury a statistiky: V této fázi budou shromážděny relevantní zdroje odborné literatury a statistická data z různých zdrojů.

Analýza a porovnání statistických dat: V této fázi budou statistická data z různých zdrojů shromážděna, analyzována a porovnána.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

korupce, USA, Rusko

Doporučené zdroje informací

- GABYDULIN, RAUF (2020). History of Corruption in Russia. ROSSPEN – Moscow 2020.
- Group of States against Corruption (2019). Anti-Corruption Trends, Challenges and Good Practices in Europe & the United States of America. 20th General Activity Report, pp. 1–50. [online; cit. 2020-07-31].
- CHAYES, Sarah (2020). On Corruption in America: And What Is at Stake. Hardcover – Deckle Edge, August 11, 2020
- NYE, Joseph S. (1967). Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis. American Political Science Review. Vol. 61, no. 2, pp. 417–427. <https://doi.org/10.2307/1953254>
- RYSKA, Pavel; PRŮŠA, Jan (2013). Korupce – Ekonomie vs. Mýty. Vydává Institut Václava Klause.
- SCHWEIZER, Peter (2020). Profiles in Corruption. HarperCollins Publishers Inc, 2020.
- VOLEJNÍKOVÁ, Jolana (1999). Ekonomické a etické aspekty korupce. Working Paper no. 4, series D, pp. 400–406.
- VOLEJNÍKOVÁ, Jolana (2007a). Korupce v ekonomické teorii a praxi. Zeleneč: Profess Consulting.
- VONDRÁČEK, Ondřej; HAVRDA, Marek (2013). Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit. Praha: Sport-Press.
- ZYGAR, Mihail (2018). Vsyá kremlevskaya rat. Kratkaya istoriya sovremennoy Rossii. Hardcover – January 1, 2018
-

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Milan Školník, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 23. 8. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 09. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Korupce na východě a západě: Analýza a srovnání korupční situace v Rusku a USA" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.03.2024

Poděkování

Ráda bych vyjádřila své upřímné poděkování Mgr. Milanu Školníkovi, Ph.D., za jeho neocenitelnou pomoc, odborné vedení a cenné rady, které mi poskytl během práce na této bakalářské práci. Jeho podpora a odborné vedení byly pro mě nejen inspirací, ale také důležitým zdrojem poznání a motivace.

Děkuji mu za trpělivost, čas a energii, které mi věnoval.

Korupce na východě a západě: Analýza a srovnání korupční situace v Rusku a USA

Abstrakt

V této bakalářské práci budou analyzovány a porovnávány korupční situace v Rusku a USA, aby bylo možné hlouběji pochopit korupci jako celosvětový fenomén. Bude se zaměřeno na studium různých aspektů korupce, včetně jejího dopadu na politické, ekonomické, kulturní sféry a další oblasti života. Práce bude zahrnovat teoretické vymezení korupce, její historický vývoj, vnímání a dopady v obou zemích, stejně jako celosvětové snahy o její omezení. Dále budou zkoumány statistické údaje a legislativní rámce obou zemí, včetně účinnosti protikorupčních opatření. Metodologie kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístupy pro poskytnutí objektivního hodnocení rozsahu korupce a analýzy protikorupčních strategií. Tato práce přispívá k lepšímu porozumění korupce jako globálního problému a zdůrazňuje význam mezinárodní spolupráce v jejím boji.

Klíčová slova: korupce, USA, Rusko, protikorupční politika, legislativní rámec, politika, ekonomie, komparace.

Corruption in the East and West: An Analysis and Comparison of the Corruption Situation in Russia and the U.S.

Abstract

In this bachelor thesis, corruption situations in Russia and the USA will be analyzed and compared in order to gain a deeper understanding of corruption as a global phenomenon. It will focus on the study of various aspects of corruption, including its impact on political, economic, cultural spheres and other areas of life. The work will include the theoretical definition of corruption, its historical development, perceptions and impacts in both countries, as well as global efforts to curb it. It will also examine statistical data and legislative frameworks in both countries, including the effectiveness of anti-corruption measures. The methodology combines quantitative and qualitative approaches to provide an objective assessment of the extent of corruption and an analysis of anti-corruption strategies. This work contributes to a better understanding of corruption as a global problem and highlights the importance of international cooperation in combating it.

Keywords: corruption, USA, Russia, anti-corruption policy, legislative framework, politics, economics, comparisons.

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika.....	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická část práce.....	15
3.1 Úvod do problematiky korupce.....	15
3.1.1 Definice korupce.....	15
3.1.2 Typy korupce	16
3.1.3 Historický přehled korupce.....	18
3.2 Měření korupce	19
3.2.1 Faktory vedoucí ke korupci	19
3.2.2 Měření a identifikace korupce	20
3.2.3 Index vnímání korupce	20
3.2.4 Další metody měření korupce	20
3.3 Korupční systémy a jejich charakteristiky	21
3.3.1 Politický systém a korupce	21
3.3.2 Ekonomické aspekty korupce	22
3.4 Korupce v Rusku.....	23
3.4.1 Historie korupce v Rusku	23
3.4.2 Specifika ruské korupce.....	25
3.5 Korupce v USA.....	25
3.5.1 Historie korupce v USA.....	25
3.5.2 Současná situace	27
3.6 Mezinárodní právní nástroje	27
3.6.1 Konvence OSN proti korupci	28
3.6.2 OECD Úmluva o boji proti úplatkářství	28
3.6.3 Legislativa proti korupci.....	28
4 Praktická část práce.....	30
4.1 Úvod do praktické části.....	30
4.2 Metodologie	30
4.3 Politická korupce.....	32
4.3.1 Politická korupce v Rusku	32
4.3.2 Politická korupce v USA	33
4.4 Ekonomická korupce.....	33
4.4.1 Ekonomická korupce v Rusku	33
4.4.2 Ekonomická korupce v USA	34

4.5	Porovnání statistických dat.....	34
4.5.1	Index vnímání korupce.....	34
4.5.2	Počet nahlášených případů korupce.....	35
4.5.3	Index veřejné integrity	39
4.6	Analýza legislativního rámce v Rusku a USA.	41
4.6.1	Legislativní rámec a politické strategie Ruska v boji proti korupci	42
4.6.2	Legislativní rámec a politické strategie Spojených států v boji proti korupci 44	
5	Zhodnocení výsledků.....	46
5.1	Index vnímání korupce.....	46
5.2	Počet nahlášených případů korupce	46
5.3	Index veřejné integrity.....	47
5.4	Komparativní analýza protikorupčních legislativních rámců Ruska a USA....	48
6	Závěr.....	49
7	Seznam použitých zdrojů.....	51
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	56
8.1	Seznam tabulek.....	56
8.2	Seznam grafů.....	56
8.3	Seznam použitých zkratk.....	56

„Hlavní podmínkou úspěchu – je vyloučení nedotknutelných na jakékoli úrovni státní správy a jejich nevyhnutelnost trestu. Slavná slova singapurského premiéra Lee Kuan Yewa, že v zájmu boje proti korupce je třeba nešetřit vězněním provinilých se přátel a příbuzných, by neměla být vnímána jako anekdota, ale měla by se stát praxí státní politiky.“

Alexej Navalnyj¹

¹ Alexej Navalnyj – je ruský politický a veřejný činitel, právník a videobloger. Byl vůdcem ruské opozice a hlavním oponentem ruského prezidenta Vladimira Putina. Zemřel v ruském vězení v zimě roku 2024.

1 Úvod

Tato bakalářská práce si klade za cíl komplexně porovnat korupční situaci v Rusku a ve Spojených státech amerických, pro poskytnutí hlubšího pochopení problematiky korupce jako celosvětového jevu. Korupce, jev prorůstající *“nejen politikou a ekonomikou, ale také kulturou a dalšími sférami života”*², představuje vážnou výzvu pro mezinárodní společnosti. Cílem této práce je nejen identifikovat a analyzovat specifika korupčního chování a jeho důsledky v obou zemích, ale také prozkoumat historický vývoj korupce a její vliv na různé aspekty společnosti.

V první části se práce zaměří na teoretické vymezení korupce, její typologie a mezinárodní pojmy, které jsou klíčové pro pochopení jejího rozsahu a dopadů. Následně bude zkoumán historický vývoj korupce a jejího vnímání ve vybraných zemích, což poskytne základ pro pochopení současných protikorupčních strategií a opatření. Závěrečná část se zaměří na celosvětový boj proti korupci, přičemž bude věnována pozornost mezinárodním organizacím a iniciativám, které se snaží korupci omezit.

V praktické části této bakalářské práce se bude zaměřeno nejdřív na zkoumání korupčních jevů v politických a ekonomických strukturách Ruska a USA, s cílem nabídnout ucelený přehled jejich specifík a identifikovat klíčové rozdíly. Hlavním úkolem je prozkoumat, jak se korupce projevuje v obou zemích, a to s využitím statistických údajů a legislativních rámců, které poslouží k jejich srovnání. Analýza bude zahrnovat podrobné prozkoumání dostupných dat od významných organizací, jako jsou Transparency International³ a Corruption Risk Forecast⁴, což umožní objektivní zhodnocení rozsahu korupce a efektivitu protikorupčních opatření.

Cíle budou dosaženy kombinací kvantitativních a kvalitativních metod. Kvantitativní analýza bude zahrnovat sběr a porovnání statistických údajů týkajících se korupce z různých zdrojů. Tato data poskytnou objektivní pohled na rozsah korupce v obou zemích. Kvalitativní část se zaměří na analýzu legislativních rámců, politických a ekonomických systémů. Dále bude zahrnovat studium odborné literatury, právních dokumentů a případových studií, které poskytnou hlubší vhled do problematiky. Metodou komparace

² Jana J. Volejníková, 2007. KORUPCE V EKONOMICKÉ TEORII A PRAXI.

³ Transparency International – je nevládní mezinárodní organizace, která bojuje proti korupci a zkoumá úroveň korupce ve světě.

⁴ Prognóza korupčních rizik využívá novou generaci objektivních měřítek korupce, která umožňují předvídat vývoj v oblasti korupce na úrovni jednotlivých států.

budou následně vyhodnoceny rozdíly a podobnosti v přístupech k boji proti korupci, což umožní formulovat doporučení pro efektivnější strategie. Celkově bude bakalářská práce sloužit jako komplexní studie, které přispěje k lepšímu pochopení korupce jako globálního problému a identifikaci efektivních způsobů jejího řešení na mezinárodní úrovni.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je prozkoumat fenomén korupce, její různé formy výskytu a provést analýzu a srovnání korupce v Rusku a USA. Zkoumá se výskyt korupce v ekonomice a politice obou zemí, analyzuje se boj proti korupci a hledají se účinné strategie jejího potírání. Hlavním cílem je poskytnout pohled na rozsah, povahu a dopady korupce v Rusku a USA a analyzovat faktory, které ovlivňují rozdílnou korupční situaci v těchto dvou zemích.

2.2 Metodika

Metodika bakalářské práce bude založena na komparace a analýze odborné literatury a statistiky.

Sběr odborné literatury a statistiky:

V této fázi budou shromážděny relevantní zdroje odborné literatury a statistická data z různých zdrojů. Metodika bakalářské práce bude integrovat komparativní a analytický přístup s důrazem na využití odborné literatury a statistických dat. Sběr dat bude zahrnovat literaturu z českých, amerických a ruských vydavatelství, což umožní získat různorodé perspektivy na korupci.

Analýza a porovnání statistických dat:

V této fázi budou statistická data z různých zdrojů shromážděna, analyzována a porovnána. Prozkoumány budou legislativní nástroje Ruska a USA a využity informace od významných organizací zabývajících zkoumáním korupce jako Transparency International. Analýza zahrne srovnání statistik trestných činů a různé metody měření míry korupce, což pomůže objasnit rozdíly v jejím výskytu a efektivitě protikorupčních opatření.

3 Teoretická část práce

3.1 Úvod do problematiky korupce

3.1.1 Definice korupce

Korupce je sociální, politický a ekonomický jev, který ovlivňuje všechny země na různých úrovních. Je chápána jako zneužití svěřené moci pro soukromý prospěch, což je definice přijímaná většinou akademických prací a mezinárodních organizací. Korupce se může projevat v různých formách, včetně úplatkářství, nepotismu, zpronevěry veřejných prostředků, a zneužívání vlivu pro osobní obohacení. Korupce, „*kteřá ovlivňuje různé sféry společenského života*“, není pouze problémem veřejného sektoru, ale také soukromého, kde může mít podobu nekalých obchodních praktik, manipulace s veřejnými zakázkami a podvodů, vychází z práci M. Proshunina a Sh. Kumukova⁵.

Významným aspektem korupce je její schopnost podkopávat demokratické instituce, snižovat důvěru ve veřejné instituce, omezovat hospodářský růst a zhoršovat sociální nerovnosti⁵. To je důvod, proč je korupce tak často předmětem akademického zkoumání a proč je tak důležité ji správně definovat.

Podle Volejníkové⁶ korupce nejen způsobuje přímé ekonomické škody, ale také má dlouhodobé negativní dopady na institucionální integritu a politickou stabilitu. Její práce zdůrazňuje, že korupce není izolovaným aktem, ale systémovým problémem, který je často zakořeněný v historických, sociálních a politických strukturách společnosti. Z tohoto pohledu je korupce vnímána nejen jako individuální morální selhání, ale i jako výsledek selhání institucí a mechanismů státního dohledu a regulace – „*stává se masovým fenoménem a může dosahovat masových rozměrů*“⁷. Tato bakalářská práce proto uznává komplexnost a mnohostrannost korupce a její definice bude sloužit jako základ pro další analýzu a diskuzi v následujících kapitolách.

Mezinárodní a lokální definice

Korupce, přestože je globálně rozšířeným fenoménem, nemá univerzálně přijatou definici, což často ztěžuje její přesné právní vymezení a mezinárodní srovnávání.

⁵ Maxim M. Proshunin & Murat Sh. Kumukov, 2020. LEGAL AND THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF CORRUPTION.

⁶ Jana J. Volejníková, 2007. KORUPCE V EKONOMICKÉ TEORII A PRAXI.

⁷ Václav Tuma, 2007. KORUPCE. Acta Oeconomica Pragensia.

Mezinárodní organizace, jako je Organizace spojených národů⁸ a Transparency International⁹, definují korupci jako zneužití „svěřené moci pro osobní obohacení“. Tyto definice klíčově ovlivňují mezinárodní protikorupční politiky a strategie, ale mohou se lišit od lokálních definic, které jsou specificky uzpůsobeny právním a sociálním normám jednotlivých států.

V kontextu ruského právního systému lze korupci nalézt definovanou Federálním zákonem „O potírání korupce“, jako „zneužití služebního postavení, úplatek, přijetí úplatku, zneužití pravomoci, komerční podplácení atd.“¹⁰. Na druhé straně, Spojené státy aplikují širší definici korupce, která zahrnuje jakýkoliv „zločin proti veřejné správě pro vlastní výhody“¹¹, což může zahrnovat i jednání, jako je obstrukce spravedlnosti nebo nezákonné lobbingové aktivity.

Přestože je univerzální definice korupce nezbytná pro mezinárodní právo a srovnávací analýzy, lokální definice jsou klíčové pro vytváření a vynucování efektivních protikorupčních zákonů a politik. Z tohoto důvodu je esenciální rozumět oběma definicím – jak mezinárodní, tak lokální – a uznat, že korupce je dynamickým a komplexním konceptem, jehož interpretace se může lišit v závislosti na právním a kulturním kontextu.

3.1.2 Typy korupce

Rozpoznání a pochopení různých typů korupce je klíčové pro její analýzu a následné vymýcení. „Korupce, která je mnohohranným jevem, má několik druhů a projevuje se v různých podobách“¹². Tato sekce se zabývá klasifikací korupce do kategorií založených na její povaze, účastnících a rozsahu dopadů.

Úplatkářství

Jedná se o nejnámější formu korupce, kdy jedna strana poskytuje, slibuje, nebo nabízí něco hodnotného jiné straně výměnou za nějakou protislužbu, která obvykle zahrnuje zneužití veřejné moci. „Úplatkem je neoprávněná výhoda, prospěch, kterého se

⁸ Organizace spojených národů (OSN) - mezinárodní organizace založená v roce 1945 s cílem mírového soužití států na celém světě. Dostupné z WWW: https://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations

⁹ Co to je korupce. Transparency International [online].

¹⁰ Federální zákon Ruské Federace z 25. prosince 2008, číslo 273-FZ „O POTÍRÁNÍ KORUPCE“.

¹¹ Michael Breen & Robert Gillanders, 2012. CORRUPTION, INSTITUTIONS AND REGULATION.

¹² Dmitry Fedotov, 2022. TYPES OF CORRUPTION AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN SOCIETY.

dostává uplácenému, nebo s jeho souhlasem jiné osobě“¹³. Úplatkářství může být jak aktivní, tak pasivní, kde aktivní strana úplatek nabízí a pasivní strana úplatek přijímá.

Nepotismus a klientelismus

Tento typ korupce se vyskytuje, když jsou jednotlivci nebo skupiny zvýhodňovány na základě osobních vztahů, jako jsou rodinné vazby nebo přátelství, místo zásluh nebo kvalifikace, což je velmi populární jev ve zkoumaných státech. Klientelismus se vyznačuje poskytováním veřejných služeb nebo zdrojů výměnou za politickou podporu¹⁴.

Zpronevěra a defraudace

Zpronevěra se týká případů, kdy osoby ve veřejných funkcích neoprávněně využívají státní nebo veřejné prostředky pro osobní účely – „*tretná je i samotná příprava*“¹⁵. Defraudace je podobná, ale může zahrnovat také soukromý sektor a obvykle se týká finančních prostředků nebo majetku.

Zneužití práva ve správním řízení

Tento typ korupce zahrnuje akty, které mají za cíl ovlivnit soudní nebo vyšetřovací procesy, často prostřednictvím podplácení soudců, právníků, porotců nebo jiných úředníků, aby dosáhli příznivého výsledku. „*Pokud majitel velkého kapitálu má možnost získat výhodné soudní rozhodnutí prostřednictvím korupčního jednání, pak je bude všemožně přispívat k existenci korupčního systému u soudů*“¹⁶.

Korupce ve veřejných zakázkách

Tato forma korupce se objevuje, když jsou procesy veřejných zakázek manipulovány s cílem získat kontrakty nebo zvýhodnit určité nabízející strany, často prostřednictvím podplácení nebo zmanipulovaných soutěží. Nejhorší na tom je, že skoro „*neexistují žádné účinné nástroje, jak zjistit ztrátu v důsledku úplatkářství nebo zasáhnout proti korupčnímu chování*“¹⁷.

Systémová korupce

Odkazuje na situace, kde je korupce hluboce zakořeněná ve strukturách společnosti a stává se normou, což je velmi typické pro jeden ze zkoumaných států – Rusko: „*korupce*

¹³ Syllová, J. & Tetourová, E., 2013. THE LAW APPLICABLE TO BRIBERY IN AN INTERNATIONAL CONTEXT.

¹⁴ Dmitry Fedotov, 2022. TYPES OF CORRUPTION AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN SOCIETY.

¹⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 206. [cit. 2019-08-17].

¹⁶ Vasył Sirenko, 2020. WHO BENEFITS FROM CORRUPTION IN COURTS.

¹⁷ Nelken L., Levi M. THE CORRUPTION OF POLITICS AND THE POLITICS OF CORRUPTION: AN OVERVIEW.

úzce souvisí s každodenním životem občanů a jejich rodin“¹⁸. Systémová korupce je často spojena s nedostatečnými právními a politickými mechanismy pro její řešení a prevenci.

Politická korupce

Specifická forma korupce, která zahrnuje politické rozhodování a procesy. Zde se mohou vyskytovat případy, kdy politici přijímají úplatky za to, že prosazují legislativu ve prospěch soukromých zájmů, nebo když jsou volby ovlivňovány prostřednictvím nezákonných darů a kampaní – „*korupce je jednou z forem politického boje o moc*“¹⁹.

Lobbying

Lobbying je proces, ve kterém „*jednotlivci, skupiny nebo organizace komunikují a vyvíjejí tlak na veřejné činitele*“²⁰, zejména politiky a vládní úředníky, aby ovlivnili veřejnou politiku nebo rozhodování ve svůj prospěch. Cílem lobbyingu je představit a podpořit určitý názor nebo zájem, často spojený s konkrétním průmyslovým, obchodním nebo sociálním sektorem²¹.

3.1.3 Historický přehled korupce

Historie korupce je stejně stará jako samotná civilizace. Pro hlubší porozumění současným výzvám v boji proti korupci, je nezbytně nutné prozkoumat, jak se korupce projevovala v různých historických obdobích, od feudálních systémů přes koloniální éru až po moderní státy, a jak se měnily její formy a dopady na společnost.

Korupce ve starověku a středověku

Ve starověku byla korupce běžnou součástí politického života. Například ve starověkém Římě byly úplatky považovány za běžný způsob, jak ovlivnit rozhodování nebo získat veřejné zakázky, důkazem existence tohoto jevu byl „*Zákoník dvanácti desek*“, „*ve kterém byly uvedené zákony, které stavěly bohaté měšťany proti chudým*“²². V období středověku se korupce stala endemickou částí feudálních systémů, kde panovníci a šlechta často zneužívali své moci k osobnímu obohacení na úkor obyčejného lidu.

¹⁸ Irina V. Chistnikova et al., 2019. CORRUPTION AS A THREAT TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY.

¹⁹ Dmitry Fedotov, 2022. TYPES OF CORRUPTION AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN SOCIETY.

²⁰ Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "lobbying". *Encyclopedia Britannica* [online].

²¹ Více typické pro Spojené státy.

²² Bartošek, M. 1995. DĚJINY ŘÍMSKÉHO PRÁVA: (VE TŘECH FÁZÍCH JEHO VÝVOJE).

Korupce během kolonialismu a průmyslové revoluce

Z podrobného zkoumání práci Jensa Ivo Engelsa a Frédérica Moniera²³ vyplývá, že s nástupem kolonialismu a průmyslové revoluce se objem a složitost korupčních jednání zvětšily. Koloniální mocnosti často prováděly korupční praktiky jako prostředek k upevnění své moci a ovládnutí zdrojů v koloniích. Během průmyslové revoluce korupce pronikla do rostoucího soukromého sektoru, kde průmyslníci a politici často spolupracovali na nezákonných dohodách a monopolizaci trhů.

Korupce ve 20. a 21. století

Ve 20. století se korupce stala významným mezinárodním problémem. S nárůstem globalizace a vývojem mezinárodního obchodu a finančních trhů se korupční aktivity staly sofistikovanějšími a obtížněji detekovatelnými – „*vyvlastňování a masivní zpronevěra vládních financí byly časté cesty, jak se vládcí a jejich nejbližší spřízněnci dostávali k majetku*“²⁴. Ve 21. století se korupce stává stále významnějším problémem, a to i v důsledku vzestupu technologií, které umožňují rychlý přesun kapitálu a informací přes hranice.

3.2 Měření korupce

3.2.1 Faktory vedoucí ke korupci

Hlavními faktory vedoucí ke korupci jsou nedostatečná transparentnost ve veřejné správě a absence účinných mechanismů odpovědnosti vytvářejí prostředí, ve kterém mohou korupční aktivity prosperovat bez obavy z odhalení. Nízké platy ve veřejném sektoru často vedou úředníky k hledání nelegitimních příjmů, aby si zlepšili finanční situaci, „*korupce není pouze právní nebo politický problém, ale také sociální a kulturní jev*“²⁵. Kromě toho, slabé právní systémy a nedostatečné vymáhání zákonů umožňují korupčním jednáním uniknout bez trestu, což snižuje riziko a zvyšuje přitažlivost takových aktivit.

²³ Jens Ivo Engels & Frédéric Monier, 2021. COLONIAL AND CORRUPTION HISTORY: CONCLUSIONS AND FUTURE RESEARCH PERSPECTIVES.

²⁴ NORBERG, Johan. Globalizace. Ekonomie studium.

²⁵ Vasył Sirenko, 2020. WHO BENEFITS FROM CORRUPTION IN COURTS.

3.2.2 Měření a identifikace korupce

Měření a identifikace korupce je komplexní úkol, jelikož se jedná o skrytý a často nehlášený jev. Jedním ze způsobů je využití indexu vnímání korupce, další metodou je provádění průzkumů a anket mezi občany a podnikateli, kde se zjišťují jejich zkušenosti a názory na korupci ve své zemi. Kromě těchto subjektivních měření jsou důležité také objektivní ukazatele, jako jsou právní statistiky, zprávy o korupčních případech a analýzy finančních toků, které pomáhají odhalovat a kvantifikovat korupční aktivity.

3.2.3 Index vnímání korupce

Index vnímání korupce (Corruption Perceptions Index – CPI), vyvinutý organizací Transparency International²⁶, je jedním z nejznámějších a nejčastěji používaných nástrojů pro měření korupce. CPI poskytuje roční hodnocení míry vnímané korupce ve veřejném sektoru v různých zemích a teritoriích. Index je založen na expertních hodnoceních a průzkumech mezi podnikateli, které shromažďují názory na úroveň korupce ve veřejném sektoru. Hodnoty indexu se pohybují od 0 (vnímáno jako vysoce korupční) do 100 (vnímáno jako velmi čisté od korupce). CPI je široce používán vládami, mezinárodními organizacemi a výzkumníky jako důležitý indikátor pro hodnocení a srovnání korupce napříč různými zeměmi a regiony, což umožňuje lepší pochopení a řešení problému korupce na globální úrovni²⁷.

3.2.4 Další metody měření korupce

Kromě Indexu vnímání korupce (CPI) existují i další metody a nástroje pro měření korupce, které poskytují různé perspektivy a data o tomto komplexním jevu:

- Globální barometr korupce: shromažďuje data od občanů z různých zemí o jejich osobních zkušenostech a vnímání korupce. Průzkum zjišťuje, zda respondenti byli požádáni o úplatek nebo zda se setkali s korupcí ve veřejných službách²⁸;
- World Governance Indicators (WGI): Tento soubor indikátorů od The World Bank poskytuje širší měření kvality vládnutí, včetně korupce. Jedním z indikátorů je

²⁶ Transparency International – “*je jejím neziskovým i nevládním účelem přijmout opatření pro boj s celosvětovou korupcí pomocí protikorupčních opatření občanské společnosti a předcházet trestné činnosti vznikající v důsledku korupce*”. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/>

²⁷ CONTENT TITLE (2023) by Transparency International is licensed under CC BY 4.0

²⁸ Provádí Transparency International, Berlin, Germany.

„Control of Corruption“, který hodnotí schopnost vlády zabránit korupci v rámci veřejného sektoru²⁹;

- Business Corruption Barometer: Průzkumy a studie se zaměřují na korupční praktiky v obchodním prostředí a jejich dopad na podnikání;
- Právní a soudní statistiky: Analyzování dat z právních a soudních systémů, jako jsou počty případů korupce, odsouzení a vyšetřování, může poskytnout konkrétní informace o rozsahu a povaze korupčních případů;
- Analýzy finančních toků a auditů: Finanční audit a analýza toků peněz mohou odhalit neobvyklé transakce nebo účetní nesrovnalosti, což může být indikátorem korupčních aktivit.

3.3 Korupční systémy a jejich charakteristiky

3.3.1 Politický systém a korupce

Vztah mezi politickým systémem a korupcí je hluboký a složitý, kde forma politického uspořádání může výrazně ovlivnit úroveň korupce. Demokratické systémy se silnými kontrolními mechanismy a transparentností obvykle lépe zabraňují korupci, zatímco autoritářské nebo nestabilní politické režimy často podporují její rozšíření. Korupce naopak podkopává legitimitu a efektivitu politického systému, oslabuje důvěru občanů v instituce a deformuje politické procesy a rozhodování ve prospěch úzkých zájmů.

Vliv politické struktury na korupci

Různé politické systémy – demokracie, autoritářské režimy, totalitní státy – mají specifické charakteristiky, které ovlivňují korupci na různých úrovních. V demokratických systémech může například existovat vyšší míra transparentnosti a odpovědnosti, která může pomoci v boji proti korupci: „*separace mezi pravomocí zákonodárné, výkonné a soudní s vhodnými kontrolami a rovnováhami by mělo pomoci zabránit zneužívání moci kteroukoli složkou vlády*“³⁰. Na druhou stranu, v autoritářských režimech může být korupce více zakořeněná kvůli nedostatku veřejné kontroly a slabým institucím.

²⁹ Provádí The World Bank, Washington, D.C., United States.

³⁰ Etienne B Yehoue, 2007. ETHNIC DIVERSITY, DEMOCRACY, AND CORRUPTION.

Role politických institucí

Politické instituce, jako jsou parlamenty, soudní systémy a veřejné správní orgány, hrají klíčovou roli v prevenci a potlačování korupce. Efektivní a nezávislé instituce mohou omezit příležitosti pro korupci, zatímco slabé nebo zkorumpované instituce mohou korupci usnadňovat: „*když občané země zjistí, že se díky korupčním praktikám, spočívajícím v podpoře úplatků nebo korupčních vazeb, podaří se jim vyřešit své problémy v domácnostech a podnikání, stává se korupční chování podmínkou pro dosažení potřebných výsledku*“³¹.

Politické reformy a boj proti korupci

Reformy mohou zahrnovat zlepšení transparentnosti veřejných výdajů, posílení nezávislosti soudnictví, vytvoření efektivnějších mechanismů pro veřejnou kontrolu a zavedení přísnějších zákonů na financování politických stran a volebních kampaní. Dalším důležitým krokem v boji proti korupci je zvyšování povědomí o škodlivosti korupce a vzdělávání veřejnosti, úředníků a podnikatelů o etických normách a právních důsledcích korupčního jednání. Reformy proti korupci vyžadují koordinovaný a komplexní přístup, zahrnující vlády, soukromý sektor, občanskou společnost a mezinárodní komunitu, aby bylo možné účinně čelit korupci a jejím širokým dopadům na společnost³².

3.3.2 Ekonomické aspekty korupce

Ekonomické aspekty korupce se týkají jak jejích dopadů na hospodářství, tak na způsoby, jakými je korupce ekonomicky motivována a prováděna. Mezi hlavní ekonomické aspekty korupce podle Sanjeeva³³ patří:

- Negativní dopad na hospodářský růst: Korupce brzdí hospodářský růst zkrácením alokace zdrojů a snížením efektivity investic, přičemž kontrakty jsou udělovány spíše na základě úplatků než kvality či nákladové efektivity;
- Zvýšení nákladů a snížení kvality veřejných služeb: Korupce ve veřejném sektoru může vést k předraženým veřejným zakázkám a snížení kvality poskytovaných služeb, což má za následek vyšší náklady pro občany a nižší společenskou pohodu;

³¹ VasyI Sirenko, 2020. WHO BENEFITS FROM CORRUPTION IN COURTS..

³² Organizace Transparency International, www.transparency.org, 2007

³³ SANJEEV, Gupta, Davoodi HAMID a Alonso Terme ROSA. DOES CORRUPTION AFFECT INCOME INEQUALITY AND POVERTY, 1998.

- Narušení tržní konkurence: Korupce zkresluje tržní podmínky tím, že dává nespravedlivou výhodu určitým podnikům, což vede k omezení konkurence a inovací a může odradit zahraniční investory;
- Ztráta státních příjmů a zvýšení veřejného dluhu: Korupce v daňových a celních systémech vede k úniku státních příjmů, což může mít za následek vyšší veřejný dluh a omezení vládních výdajů na důležité veřejné služby³⁴;
- Sociálně-ekonomická nerovnost: Korupce často prohlubuje sociální a ekonomické nerovnosti, jelikož privileguje bohaté a mocné na úkor chudších a méně vlivných členů společnosti.

Boj proti ekonomické korupci

Boj proti ekonomické korupci vyžaduje komplexní a multidisciplinární přístup, který zahrnuje právní reformy, posílení institucí, vzdělávání a podporu transparentnosti. Podle Transparency International³⁵ je klíčové zavést účinné anti-korupční zákony, zlepšit systém vymáhání práva a vytvořit nezávislé kontrolní orgány, aby se zajistila odpovědnost veřejných činitelů. Kromě toho, jak uvádí The World Bank³⁶, je důležité podporovat občanskou společnost a média v jejich úloze dohledu a zvyšovat povědomí veřejnosti o škodlivosti korupce.

3.4 Korupce v Rusku

3.4.1 Historie korupce v Rusku

Tato část bakalářské práce se bude zaměřovat na historický vývoj a charakteristiku korupce v Rusku. Historie korupce v této zemi je hluboce zakotvena v jejích politických a sociálních strukturách, a procházela významnými proměnami v různých historických obdobích.

Korupce ve carském Rusku

V období carského Ruska byla korupce rozšířená na všech úrovních společnosti. Od šlechty až po nižší úředníky, korupční praktiky, jako bylo úplatkářství a nepotismus, byly

³⁴ A. KISUNKO, G. WEDER, B.: CREDIBILITY OF RULES AND ECONOMIC GROWTH, 1997.

³⁵ Organizace Transparency International, www.transparency.org, 2022

³⁶ The World Bank, www.worldbank.org, 2020

běžné a často tolerované: „*první pokusy o omezení korupčního jednání souvisí se jménem Ivana III. Příklad svého dědečka následoval i Ivan IV. Zavedl v roce 1561 Soudní listinu, čímž stanovil sankce představující trest smrti za přijímání úplatků soudními úředníky*“³⁷. Tato etapa také zahrnovala období, kdy se korupce stala součástí každodenního života, což mělo za následek značné sociální a ekonomické nerovnosti.

Korupce v sovětském období

Po bolševické revoluci v roce 1917 a vzniku Sovětského svazu došlo k významným změnám ve struktuře státu, ale korupce přetrvávala, byť v jiných formách. Předpokládá se, že za Stalinovy vlády byla „*korupce jako sociální jev do značné míry vymýcena a její oživení a následný rozkvet se datuje do éry N. S. Chruščova a L. I. Brežněva*“³⁸, a korupční činy byly trestány velmi přísně, i když také existují názory, že právě represe a nedostatek transparentnosti ve státní správě vedly k rozvoji nových forem korupce.

Ve 30. a 40. letech 20. století se korupce stala „*systémovou v důsledku neracionálního využívání zdrojů a jejich akutního nedostatku*“ uváděl Trofimov³⁹. Po Stalinově smrti se zvýšila pozornost věnovaná ekonomické složce korupce. V 60. letech se KGB⁴⁰ aktivně zapojila do boje proti hospodářské kriminalitě. Ale před rozpadem Sovětského svazu korupce stala opravdu velkým systémovým problémem, společensky významné případy jako "obchod", "ryby", "bavlna"⁴¹ svědčily o rostoucím rozsahu tohoto jevu.

Postsovětská korupce

Po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991 se Rusko ocitlo v období politického a ekonomického přechodu. Privatizace státního majetku, která probíhala v 90. letech, byla provázena rozsáhlou korupcí, kdy bývalí státní úředníci a noví obchodní magnáti využívali své vazby k ovládnutí velkých částí ekonomiky: „*v 90. letech 20. století došlo k legalizaci svévole ze strany ruské elity*“⁴². Toto období bylo charakterizováno vznikem oligarchie, kdy malá skupina lidí získala obrovské bohatství a vliv.

³⁷ Ageev Nikolay Vladislavovich, 2017. Historical and legal analysis of corruption offenses in monarchical Russia.

³⁸ Trofimov, A., 2019. Korupce v Sovětském svazu: politické a ekonomické aspekty.

³⁹ Trofimov, A., 2019. Korupce v Sovětském svazu: politické a ekonomické aspekty.

⁴⁰ KGB, plným názvem Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti, „*byla hlavní sovětská bezpečnostní a zpravodajská služba, odpovědná za vnitřní bezpečnost, špionáž, kontrarozvědku a tajnou policii během existence Sovětského svazu*“. Dostupné z WWW: <https://www.wikipedia.org/>

⁴¹ Významné korupční případy v celosvazovém měřítku.

⁴² Sinelshikov, Y.P., Moskva, 2017. KORUPCE V RUSKU: HISTORIE, STAV, PŘÍČINY, OPATŘENÍ PROTI.

Současné tendence korupce v Rusku

Současná tendence korupce v Rusku je charakterizována vysokou úrovní a hlubokým zakořeněním tohoto jevu v různých vrstvách společnosti a státní správy, to se projevuje v různých oblastech, včetně soudnictví, policie, zdravotnictví, vzdělávání a veřejných zakázek. Rusko se často umísťuje v nižších příčkách v mezinárodních indexech, jako je Index vnímání korupce (CPI) od Transparency International⁴³, což svědčí o rozšířeném vnímání korupce v zemi.

3.4.2 Specifika ruské korupce

Přestože některé aspekty ruské korupce jsou obecné a najdeme je v mnoha zemích světa, existují určité unikátní rysy, které jsou zvláštní právě pro ruský kontext. Korupce v Rusku je charakterizována hlubokým systémovým zakořeněním, které sahá od vyšších úrovní vlády až po lokální správu, což zahrnuje širokou škálu praktik od úplatkářství až po zneužívání pravomocí pro osobní prospěch. Hlavní příčina tohoto jevu má podobu začarovaného kruhu, jak už bylo uvedeno dříve „*korupce je jednou z forem politického boje o moc*“⁴⁴, to znamená, že pomoci korupčním zločinům vlada a ostatní struktury v zákonodárné, výkonné, a soudní moci nechávají si svá místa po dlouhá léta, čím více a více podporují rozvoj korupční pavučiny, aby i nadále zůstávat u vlády.

Tento fenomén je zesílen byrokratickou složitostí a často nejasnými regulačními rámci, což vytváří prostředí, ve kterém korupce může prosperovat⁴⁵. Zároveň korupce v Rusku oslabuje důvěru ve veřejné instituce a právní systém, což má negativní dopady na ekonomiku a společnost jako celek.

3.5 Korupce v USA

3.5.1 Historie korupce v USA

Tato část bakalářské práce se bude zabývat historickým vývojem korupce ve Spojených státech amerických, sleduje její různé formy a vývoj od koloniálního období až

⁴³ Organizace Transparency International, www.transparency.org, 2022

⁴⁴ Dmitry Fedotov, 2022. TYPES OF CORRUPTION AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN SOCIETY.

⁴⁵ Irina V. Chistnikova, 2019. CORRUPTION AS A THREAT TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY.

po současnost. Historie korupce v USA je ukázkou toho, jak se korupční praktiky a jejich vnímání mění v čase v rámci komplexního a měnícího se politického a ekonomického systému.

Korupce v raném období USA

Historie korupce ve Spojených státech, jak vyplývá z práci profesora právnické fakulty Harvardovy univerzity Matthew Stephensona⁴⁶, ukazuje významné paralely mezi korupcí v USA na konci 19. a na počátku 20. století a korupcí v moderních rozvojových zemích. Spojené státy se potýkaly s rozsáhlou korupcí, zejména v politických mašinériích, jako „*praxe kupování a prodávání veřejných funkcí nebo využívání vládních jmenování k nákupu politické podpory*“ a při prodeji veřejných funkcí: „*Korupce nebyla jen formou odchýlného chování, ale i způsobem, jakým se obchodovalo*“, a systémová korupce byla „*hluboce provázána*“ s politickým systémem. Boj proti korupci byl postupným procesem zahrnujícím reformu státní správy, silnou medializaci a aktivitu občanské společnosti, což vedlo k postupnému snižování míry korupce⁴⁷.

Korupce ve 20. století

Ve 20. století se Spojené státy snažily bojovat proti korupci prostřednictvím řady zákonů a regulací. Významným milníkem bylo zavedení zákonů proti korupci a praní špinavých peněz⁴⁸, stejně jako vytvoření regulačních orgánů, jako je Federální komise pro volební kampaň (FEC⁴⁹) a Úřad pro etiku ve veřejné správě (OGE⁵⁰). Přestože byly tyto kroky významné, korupce zůstala problémem, zvláště v lokálních a státních vládách.

Skandály a reformy

Historie USA je plná významných korupčních skandálů, které měly za následek zásadní reformy. Ve 20. letech 20. století se v USA objevil skandál Teapot Dome, který se stal významnou politickou kontroverzí, do níž byla zapletena administrativa prezidenta Warrena G. Hardinga. Jádrem problému byl tajný pronájem vládních ropných zásob v Teapot Dome ve Wyomingu soukromým ropným společnostem. Skandál se rozvinul, když

⁴⁶ Matthew C. Stephenson - profesor práva Eli Goldston na Harvard Law School.

⁴⁷ Perkins C, Stephenson, M.C, 2023. A HISTORY OF CORRUPTION IN THE UNITED STATES. [online]

⁴⁸ Money Laundering – „*praní špinavých peněz spočívá v maskování finančních prostředků, aby mohly být použity, aniž by byla odhalena nezákonná činnost, která je způsobila.*“. WHAT IS MONEY LAUNDERING? [online]

⁴⁹ The Federal Election Commission – „*je nezávislá agentura vlády Spojených států, jejímž cílem je prosazovat zákony o financování volebních kampaní ve federálních volbách ve Spojených státech.*“ FEDERAL ELECTION COMMISSION. [online]

⁵⁰ United States Office of Government Ethics – „*je nezávislý úřad v rámci výkonné moci federální vlády USA, který je zodpovědný za řízení politiky výkonné moci týkající se prevence střetu zájmů ze strany úředníků a zaměstnanců federální výkonné moci.*“ [online]

se zjistilo, že ministr vnitra Albert B. Fall přijímal od těchto společností úplatky, což vedlo k jeho odsouzení, a „*Teapot Dome*“ vstoupil do amerického politického slovníku jako synonymum pro vládní korupci“⁵¹.

Další nejvýznamnější politický skandál se ukončil první a jedinou rezignací amerického prezidenta. Aféra Watergate z počátku 70. let 20. století se týkala vloupání do sídla Demokratického národního výboru⁵² Watergate a utajení ze strany týmu prezidenta Nixonova⁵³. Do vloupání byl zapleten Nixonův volební výbor. Vyšetřování odhalilo zneužití moci, politickou špionáž a sabotáž. To vedlo k 69 obviněním, včetně odsouzení Nixonových nejvyšších představitelů.

3.5.2 Současná situace

Podle indexu vnímání korupce Transparency International⁵⁴ za rok 2022 se Spojené státy umístily na 24. místě ze 180 zemí se skóre 69 bodů ze 100. Tento žebříček je součástí celosvětového úsilí o pochopení a porovnání úrovně korupce ve veřejném sektoru v různých zemích.

Index schopnosti bojovat proti korupci⁵⁵ (Capacity to Combat Corruption, CCC) konstatoval, že rok 2023 byl „*pro protikorupční úsilí náročný*“ a v mnoha zemích došlo k poklesu skóre. To naznačuje obecnou erozi v protikorupčním prostoru, která odráží zvýšený politický tlak na nezávislé instituce nezbytné pro boj s korupcí, zveřejněno Americas Society/Council of the Americas a Control Risks.

3.6 Mezinárodní právní nástroje

Tato část bakalářské práce se bude věnovat mezinárodním právním opatřením, která byla zavedena a aplikována k efektivnímu boji proti korupci na mezinárodní scéně. Bude obsahovat rozbor různých mezinárodních dohod a konvencí, jejichž cílem je prevence, odhalení a sankcionování korupčních činů, jakož i podpora vzájemné mezinárodní spolupráce v boji proti korupci.

⁵¹ Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. TEAPOT DOME SCANDAL. [online]

⁵² The Democratic National Committee (DNC) je hlavním orgánem Demokratické strany Spojených států amerických.

⁵³ Richard Milhous Nixon byl americký politik a spisovatel, který byl v letech 1969-1974 37. prezidentem Spojených států.

⁵⁴ Organizace Transparency International, www.transparency.org, 2022

⁵⁵ AS/COA, 2023. THE 2023 CAPACITY TO COMBAT CORRUPTION INDEX. [online]

3.6.1 Konvence OSN proti korupci

Jedním z nejvýznamnějších mezinárodních právních nástrojů v boji proti korupci je Konvence OSN proti korupci, která byla přijata v roce 2003, k červnu 2022 měla 193 členských států⁵⁶. Tato konvence poskytuje komplexní rámec pro prevenci a boj proti korupci, včetně opatření týkajících se kriminalizace korupce, mezinárodní spolupráce, prevence korupce a navrácení ukradených aktiv. V oblasti mezinárodní spolupráce UNCAC⁵⁷ vyžaduje od států, aby spolupracovaly v boji proti korupci, což zahrnuje extradici, vzájemnou právní pomoc a sdílení informací. Velkým průlomem bylo dohodnutí o navrácení aktiv, což je vyjádřeno jako základní princip Konvence. UNCAC se stala základem pro založení iniciativy StAR⁵⁸ (Stolen Asset Recovery Initiative), která je zaměřena na navrácení ukradených aktiv.

3.6.2 OECD Úmluva o boji proti úplatkářství

Úmluva o boji proti úplatkářství zahraničních veřejných úředníků v mezinárodním obchodním styku, přijatá Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD⁵⁹) v roce 1997, vyžaduje od signatářských zemí kriminalizaci úplatkářství. Tato úmluva má za cíl vytvořit rovné podmínky v mezinárodním obchodním prostředí tím, že trestá nabízení či poskytování úplatků zahraničním veřejným činitelům⁶⁰. Výzkum z roku 2017 ukázal⁶¹, že nadnárodní společnosti podléhající úmluvě mají menší pravděpodobnost zapojení do úplatkářství ve srovnání se společnostmi ze zemí, které nejsou členy úmluvy.

3.6.3 Legislativa proti korupci

Legislativa proti korupci je základním stavebním kamenem v právních systémech po celém světě a zahrnuje komplexní soubor zákonů, nařízení a standardů. Cílem je nejen trestat korupční činy, ale také vytvářet prostředí, které korupci předchází, například

⁵⁶ The United Nations. [online]

⁵⁷ UNCAC – Konvence OSN proti korupci

⁵⁸ „Cílem je zbavit zkorumpované osoby výhod plynoucích z jejich trestné činnosti, odradit je od budoucí korupce a vrátit ukradený majetek jeho právoplatným vlastníkům nebo odškodnit oběti korupce, včetně států.“ [online]

⁵⁹ OECD Anti-Bribery Convention – je protikorupční úmluva, která vyžaduje, aby signatářské země kriminalizovaly podplácení zahraničních veřejných činitelů. [online]

⁶⁰ [online] Dostupné z WWW: <https://www.state.gov/>

⁶¹ Jensen, Nathan M.; Malesky, Edmund J. (2017). NONSTATE ACTORS AND COMPLIANCE WITH INTERNATIONAL AGREEMENTS: AN EMPIRICAL ANALYSIS OF THE OECD ANTI-BRIBERY CONVENTION.

prostřednictvím průhlednosti veřejných zakázek, regulace financování politických kampaní a zřízení nezávislých protikorupčních orgánů. Efektivní protikorupční legislativa se neustále vyvíjí, aby reagovala na nové formy korupčního chování a zahrnuje mezinárodní spolupráci, která je nezbytná pro boj proti přeshraniční korupci⁶².

⁶² Anon, 2014. ZAHRANIČNÍ ZKUŠENOSTI S LEGISLATIVNÍ ÚPRAVOU BOJE PROTI KORUPCI V SYSTÉMU STÁTNÍ SLUŽBY A IMPLEMENTACE NOREM MEZINÁRODNÍHO PRÁVA DO LEGISLATIVNÍHO RÁMCE RUSKÉ FEDERACE. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY RUSKÉHO PRÁVA.

4 Praktická část práce

4.1 Úvod do praktické části

V posledních desetiletích se korupce stala jedním z klíčových problémů, které ovlivňují politické, ekonomické a sociální struktury zemí po celém světě. Přestože se jedná o globální jev, projevy a dopady korupce se liší v závislosti na konkrétních politických, ekonomických a kulturních kontextech jednotlivých států. Tato práce si klade za cíl porovnat korupci v Rusku a ve Spojených státech amerických, dvou zemích s rozdílnými politickými systémy a ekonomickými strukturami, ale oběma společným problémem korupce.

Praktická část této práce bude rozdělena do několika klíčových sekcí. Bude se začínat analýzou politické a ekonomické korupce v obou zemích, kde bude zkoumáno, jak korupce ovlivňuje vládní a ekonomické rozhodování. Následně budou představena a porovnána dostupná statistická data, která se týkají různých případů korupce v obou zemích, pro získání přehledu o rozsahu a povaze korupčních aktivit.

Dále se bude zaměřeno na programy a aktivity vládních institucí zaměřené na boj proti korupci. Bude prozkoumáno, jaké kroky byly podniknuty pro omezení korupce, a bude hodnocena jejich efektivita a dopady na společnost. Na základě shromážděných dat a analýz bude provedeno komplexní srovnání, které umožní identifikovat klíčové rozdíly a podobnosti v přístupu k boji proti korupci v Rusku a v USA. V závěru práce bude představená syntéza zjištění a na její základě budou nabídnuta doporučení pro zlepšení stávajících protikorupčních strategií.

4.2 Metodologie

Metodologie této bakalářské práce je zaměřena na provedení přehledného srovnání korupční situace v USA a Rusku. Cílem je analyzovat, jak se korupce v těchto zemích projevuje, jaké jsou její příčiny a důsledky a jaké opatření jsou proti ní přijímána. Pro dosažení tohoto cíle budou využita statistická data a analýzy předních mezinárodních a národních organizací zabývajících se problematikou korupce.

Jedním z hlavních zdrojů pro srovnání indexu vnímání korupce (Corruption Perceptions Index – CPI) bude organizace Transparency International⁶³, jejíž údaje jsou široce uznávány pro svou objektivitu a důvěryhodnost. Dále bude využit Corruption Risk Forecast⁶⁴ pro zkoumání indexu veřejné integrity⁶⁵ (Index of Public Integrity – IPI), který poskytuje komplexní pohled na různé aspekty korupce a jejího omezení. Kromě těchto mezinárodních zdrojů budou do analýzy začleněna i oficiální statistická data ohledně výskytu korupčních trestných činů, což pomůže poskytnout konkrétní číselné ukazatele o rozsahu tohoto problému. Pro provedení analýzy byly vybrány tyto zdroje kvůli objektivnosti a nezávislosti činnosti těchto organizací a charakteru poskytovaných informací. Díky tomu bude možné získat ucelený a vyvážený obraz o korupci v obou zemích, identifikovat hlavní rozdíly ve vnímání a přístupu k tomuto fenoménu.

Metodologie práce spočívá v kombinaci kvantitativní a kvalitativní analýzy. Kvantitativně hodnotíme rozsah korupce prostřednictvím indexů a statistik z autoritativních zdrojů jako Transparency International a Corruption Risk Forecast. Tato data umožňují srovnávat trendy korupce. Kvalitativní část se bude věnovat analýze legislativ a politik, pro odhalení kontextu a postoju k protikorupčním opatřením. Tento přístup zajišťuje ucelený pohled na problematiku korupce, její příčiny a důsledky.

Pro sběr a analýzu dat byly využity metody jako analýza, syntéza a komparace:

- Analýza umožňuje rozdělit komplexní data na jednodušší části pro lepší pochopení struktury a vzájemných vztahů;
- Syntéza slouží k integraci různých informací a poznatků získaných analýzou do souvisejícího celku, což napomáhá formulaci nových poznatků nebo teorií;
- Komparace (srovnávací metoda) umožňuje porovnat korupční situaci a protikorupční strategie v USA a Rusku, identifikovat klíčové rozdíly a podobnosti.

⁶³ Transparency International – je nevládní mezinárodní organizace, která bojuje proti korupci a zkoumá úroveň korupce ve světě. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/>

⁶⁴ Corruption Risk Forecast – Prognóza korupčních rizik je založena na nové generaci objektivních ukazatelů korupce. Umožňuje předpovídat trendy na úrovni jednotlivých zemí. Dostupné z WWW: <https://corruptionrisk.org/>

⁶⁵ Index of Public Integrity – „IPI hodnotí schopnost společnosti kontrolovat korupci a zajistit, aby byly veřejné zdroje vynakládány poctivě“. Dostupné z WWW: <https://corruptionrisk.org/>

Tyto metody jsou pro tuto práci vhodné, protože umožňují komplexní přístup k problematice korupce. Kombinací kvantitativní a kvalitativní analýzy budou získané jak objektivní číselné údaje, tak i hlubší porozumění subjektivním aspektům a dynamice korupce v obou zemích. Použití těchto metod tedy přispívá k detailnímu a multidimenzionálnímu porozumění korupci, což je klíčové pro formulaci efektivních doporučení pro protikorupční politiku.

4.3 Politická korupce

4.3.1 Politická korupce v Rusku

Politická korupce v Rusku je významným problémem, který ovlivňuje různé úrovně vládního a politického systému. Je rozšířená praxe, že političtí vůdci umisťují své příbuzné, přátele nebo politické spojence do klíčových pozic ve vládě nebo státních podnicích, často bez ohledu na jejich kvalifikaci nebo zkušenosti. Nejznámějším případem nepotismu a klientelismu v Rusku jsou „petrohradské“ kamarádi Putina, „*petrohradští rodáci, kteří zastávali klíčové funkce v ruských ústředních orgánech a ve správních radách předních ruských společností*“⁶⁶. Nikolaj Patrushev – Tajemník Bezpečnostní rady Ruské federace, Sergej Ivanov – Ministerstvo obrany (kolegové z KGB), Dmitrii Medvedev – prezident 2008-2012 a Předseda vlády (kolega z kanceláře starosty v Petrohradě), Alexej Milller – náměstek ministra energetiky a nyní předseda správní rady společnosti Gazprom⁶⁷ (kolega z kanceláře starosty v Petrohradě), a na závěr nejstarší známý Putina Arkady Rotenberg, s budoucím prezidentem se spřátelil na hodinách sambo v dětství, nyní vlastní monopolní společností v oblasti potrubí, stavebnictví, alkoholu a chemikálii⁶⁸. Podle britského listu z roku 2012 The Sunday Times⁶⁹ a českých Lidových novin⁷⁰, „rodina“ Putina „*prezidentovo nejbližší rodinné, politické a obchodní okolí*“ je v čele žebříčku nejbohatších „rodin“ ve světě⁷¹.

⁶⁶ Cyclowiki.org, 2021. PUTINOVÍ PŘÁTELÉ A SPOLUPRACOVNÍCI V RUSKÉ VLÁDĚ A PODNICÍCH. [online]

⁶⁷ Gazprom je největší ruská akciová společnost a největší exportér zemního plynu na světě.

⁶⁸ Forbes.ru, 2012. 10 KLÍČOVÝCH POSTAV PUTINOVY VERTIKÁLY. [online]

⁶⁹ The Sunday Times jsou nedělní noviny distribuované ve Velké Británii a Irské republice.

⁷⁰ Lidové noviny jsou deník založený v roce 1893 v Brně novinářem a politikem Adolfem Stránským, v němž pravidelně publikovala řada známých českých spisovatelů.

⁷¹ cyclowiki.org, 2021. PUTINŮV KLAN. [online]

Podle Nisnevicha⁷², zneužívání regulačních zdrojů v oblasti lidských zdrojů v Rusku poukazuje na problém jmenování do klíčových státních a obecních funkcí „*na základě nepotismu a osobní loajality spíše než odborných kvalit*“. Tato praxe vede ke snížení efektivity veřejné správy, nárůstu korupce a erozi důvěry veřejnosti ve státní instituce. Má značný negativní dopad na politickou a ekonomickou stabilitu země a podkopává zásady spravedlnosti, transparentnosti a rovnosti před zákonem.

4.3.2 Politická korupce v USA

Jared D. Smith⁷³ při zkoumání politické korupce v lokálních oblastech uvažoval, že politická korupce ve Spojených státech se vyvinula v komplexní fenomén, který je hluboce zakořeněn v různých aspektech politického systému. V analýze *On the Record*⁷⁴ se zdůrazňuje, že korupce zůstává zhoubným rysem americké vlády.

Tato korupce se projevuje nepatřičným vlivem velkých dárců na volební kampaně a lobbistů na tvorbu politiky, což dokládá vnímání veřejnosti, že tyto skupiny „*mají nadměrnou kontrolu nad rozhodováním Kongresu*“⁷⁵. Tomu odpovídá i vnímání veřejnosti, neboť značné procento Američanů považuje většinu politiků za zkorumpované⁷⁶. Bidenova administrativa uznala boj proti korupci za jeden z „*hlavních zájmů národní bezpečnosti*“⁷⁷.

4.4 Ekonomická korupce

4.4.1 Ekonomická korupce v Rusku

V Rusku existuje úzké propojení mezi politickými elitami a ekonomickými zájmy. V důsledku toho dochází k situacím, kdy politická rozhodnutí jsou často ovlivňována soukromými a obchodními zájmy, což může vést k přijímání zákonů a politik, které prospívají určitým skupinám na úkor veřejného zájmu: „*podnikatel platí za příznivé*

⁷² Y. Nisnevich, 2011. POLITICKÁ KORUPCE: DEFINICE, FORMY PROJEVŮ, MECHANISMUS A ZDROJE.

⁷³ Jared D. Smith, 2016. US POLITICAL CORRUPTION AND FIRM FINANCIAL POLICIES.

⁷⁴ *On the Record*, February 22, 2023. CORRUPTION IN AMERICAN GOVERNMENT. [online]

⁷⁵ Pew Research Center. 7 FACTS ABOUT AMERICANS' VIEWS OF MONEY IN POLITICS. [online]

⁷⁶ Pew Research Center. 7 FACTS ABOUT AMERICANS' VIEWS OF MONEY IN POLITICS. [online]

⁷⁷ The White House, March 2023. IMPLEMENTING THE UNITED STATES STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION. [online]

*rozhodnutí úředníka*⁷⁸. Tak například podle soudního verdiktu dostal bývalý guvernér Alexander Khoroshavin Sachalinské oblasti rekordní úplatek od roku 2000 ve vyšší 5,6 milionu dolarů od podnikatele Nikolaje Krana, spolumajitele sachalinské společnosti Energostroj. Při domovní prohlídce u Khoroshavin byl nalezen 11,2 milionu dolarů v hotovosti v různých měnách.

4.4.2 Ekonomická korupce v USA

Americké hospodářství, jakožto jedno z největších a nejkompexnějších na světě, poskytuje mnoho příležitostí pro korupční jednání. Korupce ve Spojených státech je mnohostranný problém, který zahrnuje různé formy neetických praktik, včetně úplatkářství, podvodů a zpronevěry. Navzdory přísným zákonům a předpisům, jako je zákon o zahraničních korupčních praktikách (FCPA⁷⁹), jehož cílem je zabránit korupci v mezinárodních obchodních vztazích, se stále objevují případy nekalých praktik organizací a podniků.

Významní dárci a lobbisté mají značný vliv na tvorbu politik, což vyvolává obavy, do jaké míry mohou obchodní zájmy ovlivňovat výsledky legislativy a regulace: *„Američané znají korupci v podobě bohatých lidí, kteří vlastní politický systém“*⁸⁰.

4.5 Porovnání statistických dat

4.5.1 Index vnímání korupce

Prvním ukazatelem, na jehož základě bude provedeno srovnání, je index vnímání korupce (CPI⁸¹), který již byl zmíněn v teoretické části této práce. Tento index sestavuje organizace Transparency International a je považován za jeden z nejdůležitějších globálních ukazatelů hodnotících míru vnímání korupce ve veřejném sektoru různých zemí, porovnává 180 zemí a používá stupnici od 0 do 100, přičemž 0 znamená nejvyšší míru korupce a 100 nejnižší, je klíčovým nástrojem pro hodnocení míry korupce ve veřejném sektoru na celém světě. Země, které dosáhnou skóre mezi 50 a 0, jsou

⁷⁸ Compromat.ru. POLITICKÝ BYZNYS: HRANICE MEZI POLITIKOU A BYZNYSEM JE POUZE V MYSLÍCH "LIBERÁLNÍCH ROMANTIKŮ. [online]

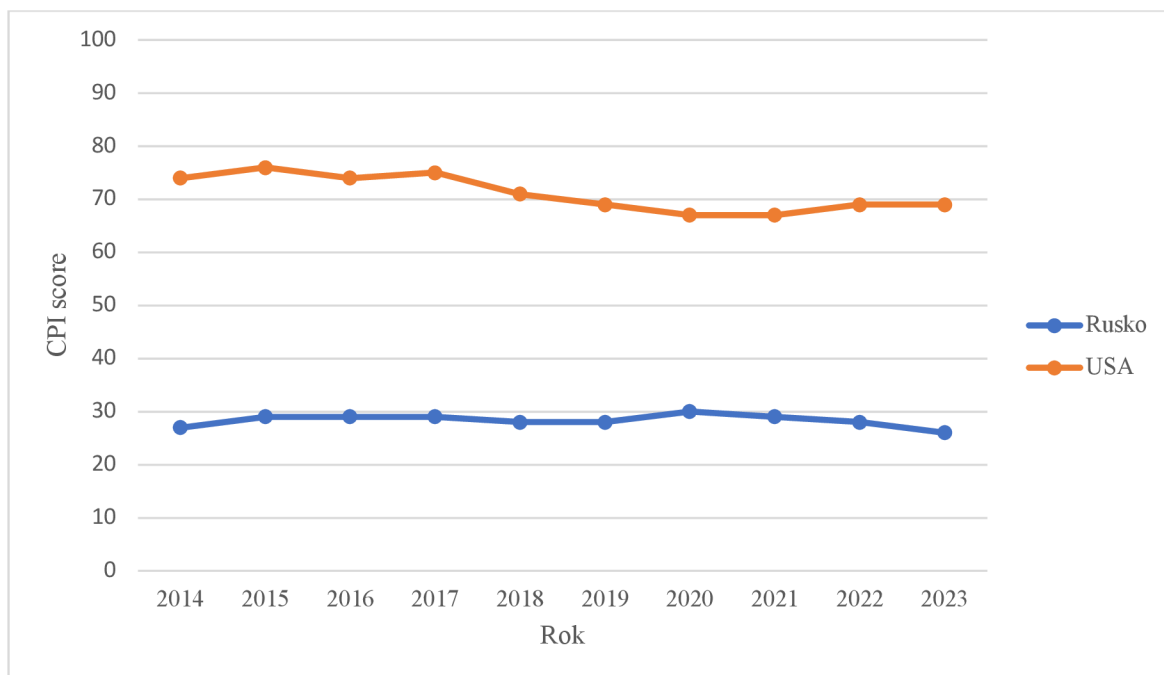
⁷⁹ The Foreign Corrupt Practices Act of 1977 je federální zákon Spojených států, který zakazuje americkým občanům a subjektům uplácet zahraniční vládní úředníky ve prospěch svých obchodních zájmů.

⁸⁰ CHAYES, Sarah (2020). ON CORRUPTION IN AMERICA: AND WHAT IS AT STAKE.

⁸¹ Corruption Perceptions Index

považovány za země s velmi vážnými problémy s korupcí. Jeho význam pro komparativní analýzu spočívá v možnosti identifikovat trendy a změny ve vnímání korupce v čase, což umožňuje posoudit účinnost realizovaných protikorupčních politik a opatření. Srovnání indexu za uplynulých 10 let nám poskytne přehled o tom, jak se změnilo vnímání korupce v Rusku a v USA⁸².

Graf 1 – Porovnání CPI (Index vnímání korupce) v Rusku a USA za rok 2014-2023

Zdroj: vlastní zpracování, Transparency International (2023)

Při porovnání Ruska a USA za posledních 10 let vidíme výrazné rozdíly v jejich hodnocení v tomto indexu. Rusko tradičně získává nižší skóre, což naznačuje významnou úroveň korupce, zatímco USA mají obecně vyšší skóre, přestože ani ony nedosahují vrcholu škály. Tyto rozdíly lze vysvětlit řadou faktorů, včetně odlišných politických a právních systémů, rozdílů v úrovni transparentnosti vládních operací a efektivity antikorupčních opatření.

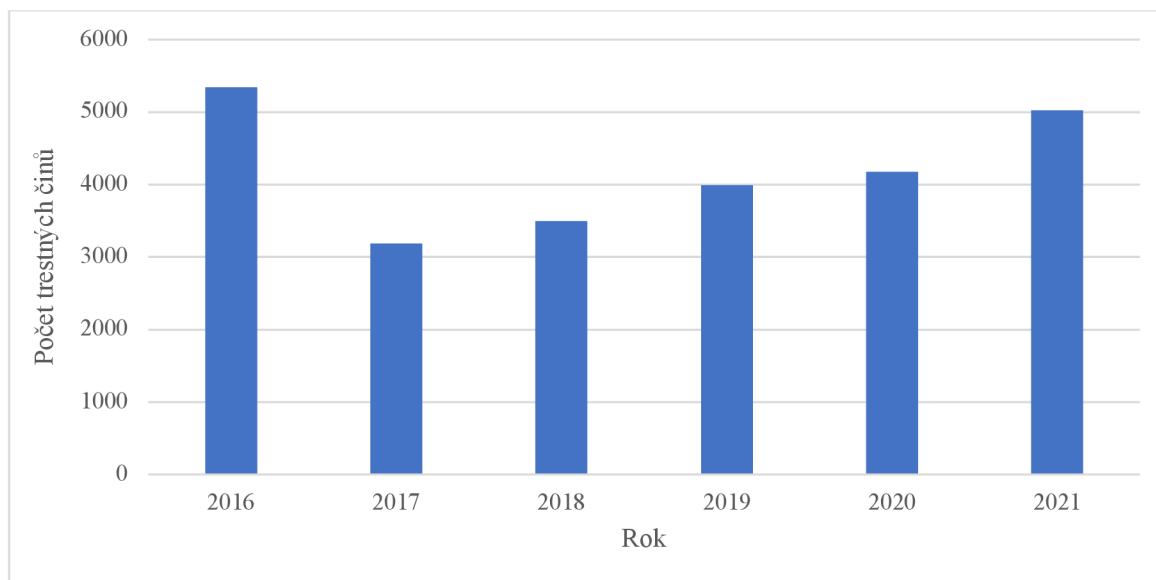
4.5.2 Počet nahlášených případů korupce

V následující části budou prezentovány grafy, které zobrazují počet trestných činů za úplatkářství v obou zkoumaných zemích, USA a Rusku. Tyto grafy poslouží k

⁸² Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index/> [online]

podrobnějšímu zkoumání a analýze dostupných údajů, umožňující lépe porozumět rozsahu a dynamice korupčního jednání ve veřejném sektoru obou států.

Graf 2 – Dynamika trestných činů podle článku 290 trestního zákoníku Ruské federace (úplatkářství)⁸³ za rok 2016-2021

Zdroj: vlastní zpracování, Úřad Generálního Prokurátora Ruské Federace (2022)

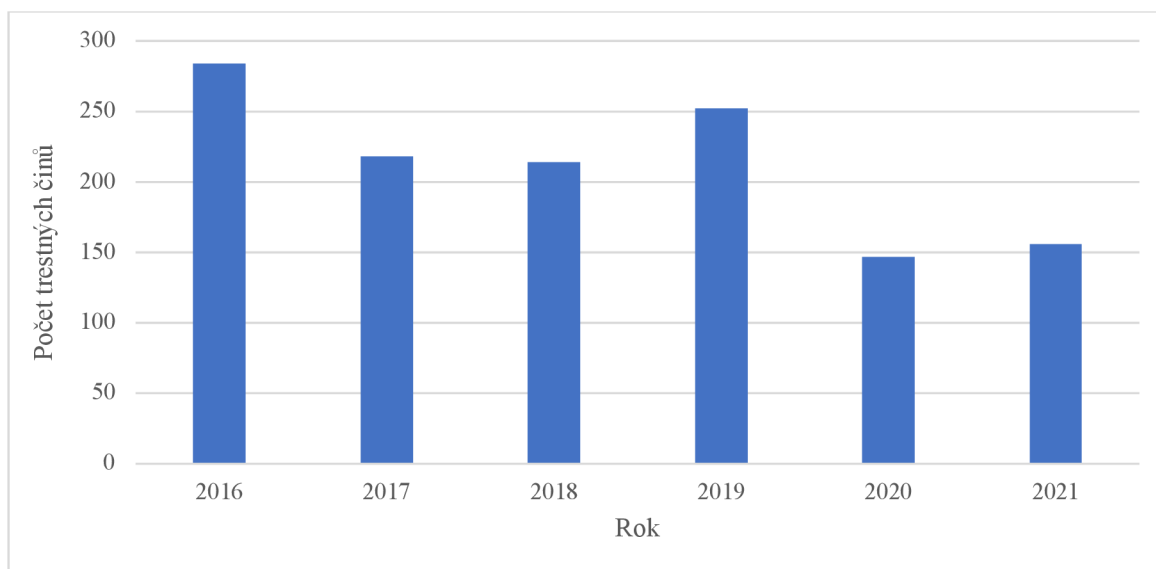
Graf ukazující množství trestných činů za úplatkářství podle článku 290 trestního zákoníku Ruské federace, který za posledních 5 let odhaluje rostoucí tendenci v počtu těchto přestupků. Je důležité poznamenat, že uvedená data o trestných činech za úplatkářství odhalují převážně případy s menšími finančními objemy. Podle Vedenina⁸⁴, to naznačuje, že ačkoliv statistiky ukazují zvýšení, mohou skutečné hodnoty a rozsah korupce být výrazně vyšší, zejména pokud jde o úplatky ve velkých objemech, které se často týkají státních pracovníků a vysokých úředníků. Tyto velké korupční aktivity mohou zůstat mimo oficiální statistiky z důvodu složitosti jejich odhalení a prošetření, což poukazuje na potřebu dalšího zkoumání a efektivnějšího boje proti korupci na všech úrovních.

V další části budou představena podobná data pro Spojené státy americké, což umožní další porovnání a poskytne komplexnější pohled na problematiku korupce a ekonomické kriminality v obou zemích.

⁸³ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: Úřad Generálního Prokurátora Ruské Federace. [online]

⁸⁴ Dmitrij Vitaljevič Vedenin. ANALÝZA STAVU KORUPČNÍ KRIMINALITY V SOUČASNÉM STAVU.

Graf 3 – Dynamika trestných činů za úplatkářství v USA⁸⁵ za rok 2016-2021

Zdroj: vlastní zpracování, United States Sentencing Commission (2020), United States Sentencing Commission (2021)

Z grafu o počtu trestných činů v USA je patrné, že přibližný počet těchto případů je ve Spojených státech zhruba o stokrát menší ve srovnání s daty z Ruska.

Avšak pro spravedlivé a objektivní hodnocení množství těchto případů je nezbytné provést výpočet množství případů na 1 milion obyvatel od celkové populace státu. Tento přístup umožní lépe porovnat míru výskytu trestných činů za úplatkářství mezi zeměmi s ohledem na velikost jejich populace a poskytne hlubší porozumění relativnímu rozsahu problému v kontextu každého státu. Výpočet bude prováděn na základě následujícího vzorce:

Vzorec 1 – Počet případů úplatkářství na 1 milion obyvatel

$$(\text{počet trestných případů} / \text{populace}) \times 1\,000\,000$$

⁸⁵ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: UNITED STATES SENTENCING COMMISSION. [online]

Tabulka 1 – Počet případů úplatkářství na 1 milion obyvatel v Rusku za rok 2016-2021

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Populace ⁸⁶	144 300 000	144 500 000	144 500 000	144 400 000	144 100 000	143 400 000
Počet trestných činů ⁸⁷	5 344	3 188	3 499	3 988	4 174	5 020
Výsledek	37	22	24	28	29	35

Zdroj: vlastní zpracování, Data Commons (2023),
Úřad Generálního Prokurátora Ruské Federace (2022)

Z výsledků provedeného výpočtu je možné odvodit, že na 1 milion obyvatel v Rusku připadá zhruba 25-35 trestných činů za úplatkářství. Tento údaj poskytuje základní orientaci o rozsahu korupčního chování v rámci populace a umožňuje lépe pochopit míru, s jakou je úplatkářství v dané společnosti rozšířené.

Tabulka 2 – Počet případů úplatkářství na 1 milion obyvatel v USA za rok 2016-2021

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Populace ⁸⁸	323 100 000	325 100 000	326 800 000	328 300 000	329 500 000	331 900 000
Počet trestných činů ⁸⁹	284	218	214	252	147	156
Výsledek	0,88	0,67	0,65	0,77	0,45	0,47

Zdroj: vlastní zpracování, Data Commons (2023),
United States Sentencing Commission (2021)

V porovnání s Ruskem, kde připadá přibližně 25-35 případů trestného činu úplatkářství na 1 milion obyvatel, výsledky pro USA ukazují, že na 1 milion obyvatel nepřipadá ani jeden plnohodnotný případ. Tento rozdíl výrazně zdůrazňuje nižší míru korupce v USA a odráží účinnost protikorupčních opatření a právního systému v USA ve srovnání s Ruskem.

Pro lepší pochopení provedeného srovnání bude v následující části uveden Graf 4. Tento graf bude vizualizovat rozdíly v počtu trestných činů úplatkářství na milion obyvatel

⁸⁶ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: datacommons.org. [online]

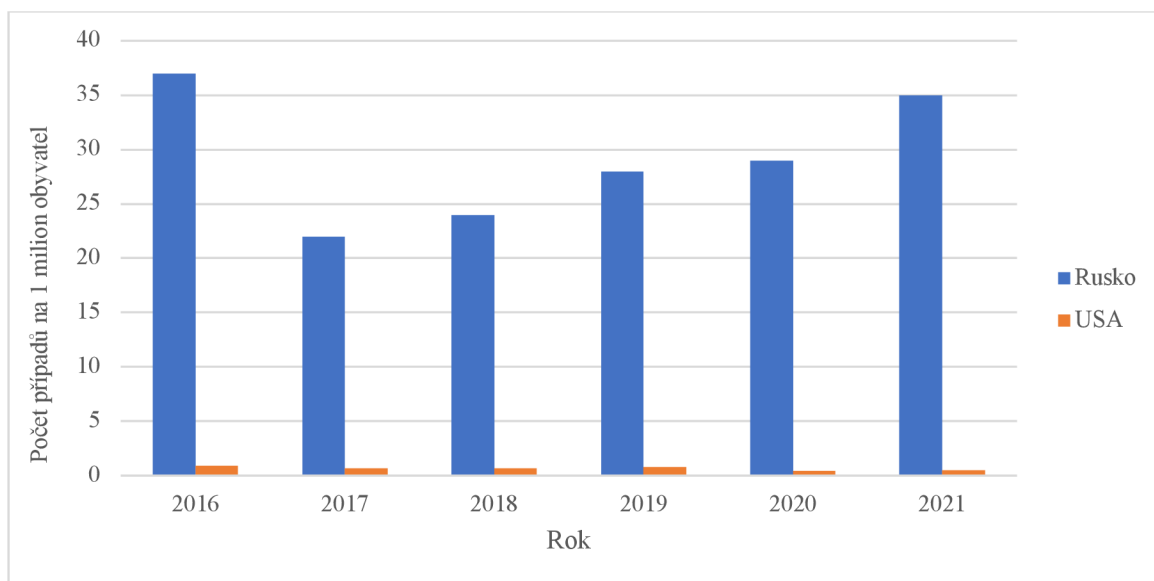
⁸⁷ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: Úřad Generálního Prokurátora Ruské Federace. [online]

⁸⁸ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: datacommons.org. [online]

⁸⁹ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: UNITED STATES SENTENCING COMMISSION. [online]

mezi Ruskem a Spojenými státy, aby poskytl jasnější a přehlednější obraz o rozsahu korupce v obou zemích. Vizualizace těchto údajů v podobě grafu usnadní porovnání a lepší pochopení rozdílů v míře korupčních aktivit.

Graf 4 – Srovnání počtu případů úplatkářství na 1 milion obyvatel mezi Ruskem a USA za rok 2016-2021

Zdroj: vlastní zpracování, Tabulka 1, Tabulka 2

Tento výzkum přináší důležité poznatky o jedné z nejrozšířenějších forem korupční činnosti – úplatkářství, přičemž se zaměřuje na srovnání Ruska a Spojených států. Prostřednictvím analýzy a vizualizace dat v grafu byly odhaleny významné rozdíly v míře úplatkářství na 1 milion obyvatel v obou zemích. Je důležité zdůraznit, že úplatkářství je pouze jednou z forem korupčního chování a výzkum se zaměřil konkrétně na něj a nezahrnuje širší škálu korupčních aktivit.

4.5.3 Index veřejné integrity

Index veřejné integrity⁹⁰ (Index of Public Integrity, IPI) představuje komplexní nástroj určený k hodnocení schopnosti zemí předcházet korupci ve veřejném sektoru a podporovat kulturu integrity. Tento index zkoumá široké spektrum faktorů, včetně „míry otevřenosti vlády, právního rámce a jeho vymahatelnosti, přístupu k informacím,

⁹⁰ Index of Public Integrity – IPI měří schopnost kontrolovat korupci.

autonomie občanské společnosti a role médií v boji proti korupci“⁹¹. Jeho hlavním cílem je poskytnout objektivní a kvantifikovatelná data, která pomáhají identifikovat silné a slabé stránky jednotlivých zemí v kontextu boje proti korupci a podpory integrity. Srovnání zemí podle indexu veřejné integrity je zásadní, protože odhaluje rozdíly v protikorupčních opatřeních a přístupech k transparentnosti a spravedlnosti.

Skóre IPI, které je průměrem šesti složek, je standardizováno a normalizováno na stupnici od 1 do 10, přičemž vyšší hodnoty představují lepší výkon.

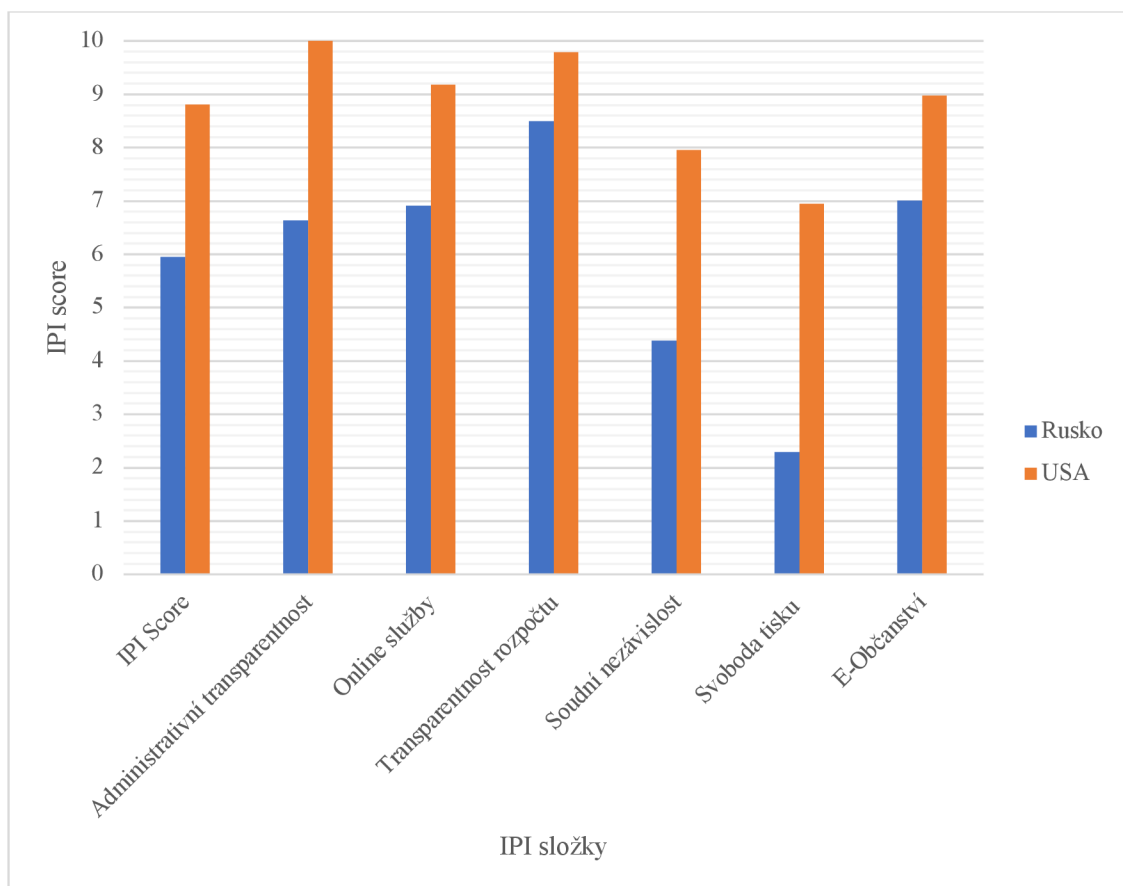
Následující graf bude reprezentovat další složky Indexu veřejné integrity (IPI) pro porovnání zkoumaných států, které se dělí do dvou skupin (Corruption Risk Forecast⁹²):

1. Opportunities for Corruption – příležitosti pro korupci vznikají, když slabá administrativní transparentnost a nedostatečná regulace spolu s neprůhlednými finančními prostředky vytvářejí prostor pro korupční jednání, patří tam:
 - Administrativní transparentnost: Míra dostupnosti a průhlednosti veřejných procesů a rozhodnutí.
 - Online služby: Dostupnost a efektivita veřejných služeb poskytovaných online.
 - Transparentnost rozpočtu: Informovanost veřejnosti o využití veřejných financí.
2. Constraints on Corruption – omezujícími faktory korupce, představují podmínky, které korupci brání, patří tam:
 - Soudní nezávislost: Hodnocení nezávislosti soudů a odolnosti vůči vnějším vlivům.
 - Svoboda tisku: Význam pro odhalování korupce a zvyšování vládní transparentnosti.
 - E-Občanství: Schopnost občanů participovat ve veřejném životě a dohlížet na vládní činnosti digitálně.

⁹¹ Dostupné z WWW: Corruption Risk Forecast [online]

⁹² Následující vysvětlení je dostupné z WWW: Corruption Risk Forecast [online]

Graf 5 – Porovnání indexu veřejné integrity v Rusku a USA za rok 2023⁹³

Zdroj: vlastní zpracování, Corruption Risk – Russian Federation (2023), Corruption Risk – United States (2023)

Porovnání Indexu veřejné integrity mezi USA a Ruskem ukazuje na významné rozdíly ve vnímání korupce a integrity ve veřejném sektoru. Zatímco USA vynikají v administrativní transparentnosti, online službách a rozpočtové transparentnosti, Rusko se nachází za nimi, což naznačuje prostor pro zlepšení. Výrazné rozdíly jsou také v soudní nezávislosti a svobodě tisku, kde USA převyšují Rusko. Tyto nesrovnalosti poukazují na větší výzvy Ruska v boji proti korupci a zlepšení veřejné integrity.

4.6 Analýza legislativního rámce v Rusku a USA.

V následující podkapitole se bude zaměřeno na prozkoumání legislativních rámců obou zemí týkajících se korupce. Analyzovány budou politické programy a strategie, které jsou v USA a Rusku implementovány s cílem boje proti korupci. Tato komparativní

⁹³ Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: corruptionrisk.org [online]

analýza umožní porozumět nejen rozdílům v přístupu k regulaci a potírání korupce v obou státech, ale také identifikovat účinné mechanismy a potenciální slabiny v existujících systémech. Zkoumání legislativních opatření a politických iniciativ bude klíčové pro finální hodnocení korupční situace v USA a Rusku a umožní formulovat komplexní analýzu a závěry celé práce. Důraz bude kladen na to, jak jsou legislativní a politické nástroje využívány k prevenci korupce, jaké jsou výsledky těchto snah a jak mohou být informace z této analýzy využity pro další zlepšování protikorupční politiky.

4.6.1 Legislativní rámec a politické strategie Ruska v boji proti korupci

V následující části se bude prozkoumán hlavní legislativní rámec v Rusku týkající se boje proti korupci, zejména výnosem prezidenta Ruské federace ze dne 16. srpna 2021 č. 478⁹⁴, kterým byl stanoven nový Národní plán protikorupčních opatření na období do roku 2024. Tento dokument představuje významný krok v rozvoji ruských institucionálních a právních mechanismů prevence a boje proti korupci a zahrnuje širokou škálu opatření rozdělených do několika klíčových oblastí. Analýza tohoto plánu umožní lépe pochopit, jaké kroky Rusko podniká na legislativní úrovni v boji proti korupčnímu jednání a jaké jsou hlavní směry a priority ruské protikorupční politiky v nadcházejících letech.

Na základě zkoumání vyhlášení bude představen krátký popis⁹⁵ plánu, zahrnující několik významných směrů a disciplín:

- Přijetí opatření ke „*zlepšení systému protikorupčních zákazů a povinností*“ (s. 7), včetně omezení pro obecní funkce a požadavků na přiznání příjmů;
- Analýza využití institutu "*střetu zájmů*" (s. 11) v boji proti korupci a vypracování návrhů na vyjasnění souvisejících pojmů a mechanismů;
- Zlepšení postupu při provádění protikorupčních auditů, včetně ověřování správnosti údajů o příjmech a výdajích (s. 13);
- Zlepšení účinnosti disciplinární odpovědnosti, včetně dočasného omezení zaměstnání po propuštění (s. 16);

⁹⁴ Vyhláška prezidenta Ruské federace č. 478 ze dne 16.08.2021. "O Národním plánu boje proti korupci na období 2021-2024"

⁹⁵ Následující část bude celkem citovaná z: Úřední vyhlášení právních aktů, 2021. Vyhláška prezidenta Ruské federace č. 478 ze dne 16.08.2021. "O Národním plánu boje proti korupci na období 2021-2024" a Protikorupční centrum Národní výzkumné univerzity Higher School of Economics, 2019-2024 [online]

- Analýza praxe trestní a správní odpovědnosti za korupční trestné činy a návrhy na zlepšení (s. 17);
- Harmonizace právních předpisů „o vyhrazených informacích“ s protikorupčními opatřeními (s. 20);
- Přijetí opatření ke zlepšení účinnosti spolupráce mezi podnikatelskou sférou a státem v boji proti korupci v soukromém sektoru (s. 21);
- Zlepšení právní úpravy a činnosti protikorupčních orgánů na úrovni složek Ruské federace (s. 22);
- Posílení transparentnosti a odpovědnosti při zadávání státních a obecních zakázek s cílem předcházet korupci (s. 24);
- Provádění protikorupční expertizy návrhů místních zákonů a normativních dokumentů organizací (s. 25);
- Rozvoj a provádění „vzdělávacích a osvětových aktivit“ v boji proti korupci (s. 26);
- Posílení účasti občanské společnosti na protikorupčních aktivitách prostřednictvím analýzy stížností a podpory nevládních organizací (s. 30);
- Zajištění aktivní účasti Ruska na mezinárodní protikorupční spolupráci (s. 33);
- Systematická práce na aktualizaci a odstranění rozporů v protikorupčních právních předpisech (s. 34);
- Studium nových forem korupce a využívání informačních technologií s cílem vypracovat účinná protiopatření (s. 35);

Z tohoto plánu vyplývá závazek ke komplexnímu přístupu k prevenci a boji proti korupci, který zahrnuje nejen zlepšení stávajících protikorupčních zákonů a povinností, ale také zvýšení transparentnosti, odpovědnosti a účinnosti disciplinárních a trestních opatření. Významně se dotýká klíčových oblastí, jako je střet zájmů, transparentnost při zadávání veřejných zakázek, harmonizace omezených informací s protikorupčními normami, a zapojuje také oblast vzdělávání a osvěty s cílem vybudovat ve společnosti nulovou toleranci vůči korupci.

4.6.2 Legislativní rámec a politické strategie Spojených států v boji proti korupci

V následující části se bude podrobně prozkoumán americký protikorupční zákon⁹⁶ (American Anti-Corruption Act – AACA), který poskytuje komplexní legislativní rámec pro boj proti korupci ve Spojených státech. Cílem tohoto zákona je posílit transparentnost, zvýšit odpovědnost veřejných činitelů a odstranit střet zájmů v politice a veřejné správě. Analýza zákona AACA ukazuje, jak USA řeší vnitřní korupci, reguluje financování politických kampaní a zabraňuje neetickému chování ve veřejném sektoru. Stejně jako při zkoumání ruského protikorupčního plánu bude proveden stručný přehled⁹⁷ Amerického zákona o boji proti korupci:

- Stop Political Bribery (Zastavte politické úplatkářství): Cílem amerického protikorupčního zákona je omezit politické úplatkářství tím, že se zakáže lobbistům poskytovat dary politikům, zakáže se sdružování lobbistických příspěvků, zavřou se otáčivé dveře mezi veřejnou funkcí a lobbingem a politikům se zabrání získávat finanční prostředky v pracovní době (s. 1);
- End Secret Money (Konec tajných peněz): Zákon navrhuje zajistit transparentnost financování politiky tím, že nařídí okamžité zveřejňování významných politických příspěvků a výdajů on-line a uloží organizacím, které utrácejí za politickou reklamu, povinnost zveřejňovat své hlavní dárce (s. 2);
- Fix Our Broken Elections (Napravit naše nefunkční volby): Zákon vyzývá k řešení problémů ve volebním systému, a to k ukončení gerrymanderingu⁹⁸ prostřednictvím nezávislých komisí pro změnu volebních obvodů, k uspořádání otevřených primárek, k zavedení volby podle pořadí hlasů, k automatické registraci voličů, k nabídce možnosti volit doma nebo osobně, ke stanovení rozumných časových limitů a ke změně modelu financování voleb, který by podporoval drobné dary (s. 2);

⁹⁶ Americký protikorupční zákon (American Anti-Corruption Act, AACA), někdy označovaný zkratkou Anti-Corruption Act, je právní předpis, jehož cílem je omezit vliv peněz v americké politice revizí zákonů o lobbingu, transparentnosti a financování volebních kampaní. [online]

⁹⁷ Následující část bude celkem citovaná z: The American Anti-corruption Act, 2021. Fight Corruption in America: Stop Political Bribery, End Secret Money, & Fix Our Broken Elections. [online]

⁹⁸ Gerrymandering – svévolné vymezení volebních obvodů s cílem uměle změnit poměr politických sil v nich a v důsledku toho i na celém volebním území. Gerrymandering porušuje rovná volební práva občanů. Dostupné z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Gerrymandering>

- Enforce the Rules (Prosazování pravidel): Zákon se snaží posílit prosazování protikorupčních zákonů tím, že potlačuje koordinaci Super PAC⁹⁹, odstraňuje mezery v zákonech pro lobbisty a reformuje Federální volební komisi, aby posílila své možnosti prosazování a zajistila účinné dodržování protikorupčních pravidel (s. 3).

Americký protikorupční zákon (ACA) je komplexní legislativní iniciativa, která cílí na zásadní aspekty politického a veřejného života ve Spojených státech s cílem omezit korupci. První část se zaměřuje na boj proti politickému úplatkářství, což je klíčové pro omezení nepřímého vlivu finančních prostředků na politické rozhodování. Druhá část se věnuje transparentnosti financování politiky, což je fundamentální pro zajištění veřejné důvěry v politický proces. Třetí část navrhuje reformy, které mají za cíl napravit nefunkční volby, a zahrnuje širokou škálu opatření od změn volebních obvodů po způsob financování volebních kampaní. Poslední část klade důraz na prosazování pravidel a reformu regulativních orgánů, což je nezbytné pro účinné vymáhání protikorupčních zákonů. Celkově ACA představuje ambiciózní pokus o reformu amerického politického systému s cílem vytvořit transparentnější, spravedlivější a méně korupční politické prostředí.

⁹⁹ Ve Spojených státech je politický akční výbor (political action committee, PAC) organizace, která shromažďuje příspěvky členů na kampaně a věnuje je na kampaně ve prospěch nebo proti kandidátům, volebním iniciativám nebo zákonům. Dostupné z WWW: https://en.wikipedia.org/wiki/Political_action_committee

5 Zhodnocení výsledků

V předchozí části této bakalářské práce byla provedena analýza a srovnání klíčových ukazatelů úrovně korupce ve státech, včetně Indexu vnímání korupce (CPI), porovnání počtu trestných činů spojených s korupcí a Indexu veřejné integrity. V následující části této bakalářské práce bude provedeno hodnocení dosažených výsledků, které budou sloužit jako základ pro formulaci závěrečných doporučení.

5.1 Index vnímání korupce

Ve srovnání indexu vnímání korupce mezi Ruskem a USA za posledních 10 let byly zjištěny výrazné rozdíly v úrovni vnímání korupce v obou zemích. USA si udržují relativně stabilní a nižší míru vnímání korupce ve srovnání s Ruskem, které vykazuje vyšší úroveň vnímání korupce. Tento trend ukazuje na rozdíly v efektivitě protikorupčních politik a opatření, stejně jako na rozdílné politické, sociální a ekonomické kontexty v obou zemích.

V Rusku dlouhodobě přetrvávající vysoká úroveň korupce souvisí s nedostatečnou transparentností veřejných zakázek, silným vlivem státních a polostátních subjektů v ekonomice a omezenou nezávislostí soudního systému¹⁰⁰. Naopak ve Spojených státech, přestože korupce není zcela eliminována, existuje rozsáhlý soubor zákonů a regulací zaměřených na prevenci korupce, jakož i relativně vyšší míra mediální transparentnosti a *“občanské dohledu nad vládními činnostmi“*¹⁰¹. Tyto faktory přispívají k lepšímu hodnocení USA v Indexu vnímání korupce. Výsledky tohoto srovnání poukazují na nutnost kontinuálního úsilí o zlepšení protikorupčních strategií, zejména v Rusku, a zdůrazňují význam mezinárodní spolupráce a sdílení osvědčených postupů v boji proti korupci.

5.2 Počet nahlášených případů korupce

Porovnání množství výskytu trestných činů v Rusku a USA ukazuje výrazný rozdíl v počtu případů na 1 milion obyvatel, s 25-35 případy v Rusku oproti méně než jednomu případu v USA. Tato data odhalují značné rozdíly v míře kriminality související s korupcí mezi oběma zeměmi. Výsledky poukazují na potřebu zintenzivnění boje proti korupci v

¹⁰⁰ Sinelshikov, Y.P., Moskva, 2017. KORUPCE V RUSKU: HISTORIE, STAV, PŘÍČINY, OPATŘENÍ PROTI.

¹⁰¹ The White House, December 2021. UNITED STATES STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION.

Rusku a zdůrazňují úspěch protikorupčních strategií v USA. Tento kontrast podtrhuje význam efektivního prosazování práva a transparentnosti ve veřejné správě jako klíčových faktorů v boji proti korupci. Navíc, výsledky zdůrazňují význam mezinárodní spolupráce v této oblasti.

5.3 Index veřejné integrity

V následující části se budou hodnocené dosažené výsledky v rámci porovnání Indexu veřejné integrity (IPI) mezi Ruskem a USA. IPI slouží jako komplexní ukazatel, který hodnotí úroveň korupce ve veřejném sektoru a celkovou integritu veřejné správy.

V kategorii Administrativní transparentnosti USA dosahují maximálního skóre 10, což signalizuje vynikající úroveň transparentnosti ve veřejných procesech a rozhodování, zatímco Rusko s hodnotou 6.63 naznačuje prostor pro zlepšení v této oblasti. Online služby a Transparentnost rozpočtu také ukazují na vysokou úroveň dostupnosti a efektivity ve veřejných službách v USA s hodnotami 9.18 a 9.79 oproti Rusku s hodnotami 6.91 a 8.5, což ukazuje na moderní a efektivní přístup k poskytování veřejných služeb v USA.

V oblasti Soudní nezávislosti a Svobody tisku, které jsou klíčové pro efektivní postih korupce a podporu transparentnosti, USA s hodnotami 7.95 a 6.95 předčí Rusko, které dosahuje hodnot 4.38 a 2.3. Tyto rozdíly poukazují na větší výzvy, kterým Rusko čelí v zajištění nezávislosti soudů a svobody médií.

V kategorii E-Občanství, odrážející schopnost občanů využívat *“digitální technologie pro účast na veřejném životě”*¹⁰², jsou hodnoty poměrně vysoké v obou zemích, s 8.98 pro USA a 7.01 pro Rusko, což naznačuje, že digitální participace je relativně silná v obou zemích, i když USA mají mírný náskok.

Tyto rozdíly v IPI skóre odrážejí rozdílné úrovně a mechanismy zajištění veřejné integrity a boje proti korupci v obou zemích. Vysoké hodnoty v USA naznačují robustnější rámec pro zajištění *“transparentnosti, nezávislosti soudů a aktivní občanské participace”*, což přispívá k nižšímu vnímání korupce¹⁰³. Naproti tomu nižší hodnoty v Rusku poukazují na potřebu dalšího posílení těchto oblastí pro efektivnější boj proti korupci a zlepšení celkové veřejné integrity.

¹⁰² Irina V. Chistnikova, 2019. CORRUPTION AS A THREAT TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY.

¹⁰³ Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org> [online]

5.4 Komparativní analýza protikorupčních legislativních rámců Ruska a USA

Komplexní porovnání legislativních rámců Ruska a USA v boji proti korupci odhaluje rozdíly v přístupech, strategiích a cílech obou států. Zatímco ruský Národní plán protikorupčních opatření klade důraz na rozvoj institucionálních mechanismů, zlepšení právních předpisů a zvýšení transparentnosti a odpovědnosti ve veřejném sektoru, americký protikorupční zákon (ACA) se soustředí na omezení vlivu peněz v politice, zvýšení transparentnosti financování politických kampaní a posílení volebního systému.

Analýza obou legislativních rámců ukazuje, že zatímco USA se zaměřují na strukturální reformy a regulaci financování politiky, Rusko se snaží adresovat korupci prostřednictvím komplexního plánu, který zahrnuje jak právní, tak vzdělávací a preventivní opatření. Tato rozdílná zaměření reflektují specifika každého politického a sociálního kontextu, v nichž se obě země nacházejí.

Porovnání také ukázalo, že obě země si uvědomují potřebu boje proti korupci, ale zvolené metody a nástroje se liší. V Rusku se zdůrazňuje potřeba *“systémových změn”*¹⁰⁴ a *“legislativního rozvoje”*¹⁰⁵ v rámci stávajícího politického systému, zatímco v USA se klade větší důraz na *“regulaci politického financování”*¹⁰⁶ a zvýšení transparentnosti a odpovědnosti.

Důležitost této analýzy spočívá ve schopnosti identifikovat účinné strategie a potenciální nedostatky v protikorupčních opatřeních obou zemí. Výsledky této analýzy poskytují cenný přehled o různorodosti přístupů k regulaci a potírání korupce. Zároveň poukazují na to, že boj proti korupci vyžaduje neustálé úsilí, inovace a přizpůsobení se měnícím se podmínkám a výzvám.

¹⁰⁴ Irina V. Chistnikova, 2019. CORRUPTION AS A THREAT TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY.

¹⁰⁵ Sinelshikov, Y.P., Moskva, 2017. KORUPCE V RUSKU: HISTORIE, STAV, PŘÍČINY, OPATŘENÍ PROTI.

¹⁰⁶ The White House, March 2023. IMPLEMENTING THE UNITED STATES STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION. [online]

6 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo provést kvantitativní a kvalitativní porovnání korupční situace v Rusku a ve Spojených státech amerických a poskytnout tak ucelený pohled na obecnou celosvětovou problematiku korupce. Na základě analýzy indexů vnímání korupce, legislativních rámců a politických strategií v obou zemích bylo dosaženo významných výsledků, které odhalují jak společné, tak rozdílné aspekty v boji proti korupci.

Jedním z cílů teoretické části bylo obecné vysvětlení problematiky korupce a analýza celosvětového boje proti korupci. V této části byly zkoumány definice korupce, její historický vývoj, druhy a příčiny vzniku. Dále byla prozkoumána celosvětová reakce na korupci, včetně mezinárodních úmluv a iniciativ. Teoretická část poskytla pevný základ pro pochopení korupce jako globálního problému, jejího vlivu na různé sféry života a významu mezinárodní spolupráce v boji proti ní.

V praktické části bylo dosaženo několika klíčových zjištění. Především kvantitativní data ukázala výrazné rozdíly v míře vnímání korupce mezi oběma zeměmi, s vyššími skóre korupce v Rusku ve srovnání s USA. Kvalitativní analýza pak prohloubila pochopení těchto rozdílů tím, že poukázala na specifika protikorupčních politik, legislativních opatření a výzev, kterým obě země čelí. Porovnání legislativních rámců a politických strategií odhalilo, že zatímco USA klade větší důraz na transparentnost financování volebních kampaní a omezení politického úplatkářství¹⁰⁷, Rusko se soustředí na komplexní přístup k prevenci korupce, který zahrnuje zlepšení legislativního rámce, vzdělávání a zapojení občanské společnosti¹⁰⁸.

Na základě těchto zjištění lze navrhnout několik doporučení pro zlepšení korupční situace v obou zemích. Pro Rusko by bylo přínosné další *“zvýšení transparentnosti ve veřejném sektoru, politická konkurence a posílení nezávislosti mediálního prostoru”*¹⁰⁹.

V USA pak může být užitečné pokračovat v reformách volebního systému a zavést striktnější regulace v oblasti lobbingu¹¹⁰.

¹⁰⁷ The American Anti-corruption Act, 2021. Fight Corruption in America: Stop Political Bribery, End Secret Money, & Fix Our Broken Elections. [online]

¹⁰⁸ Úřední vyhlášení právních aktů, 2021. Vyhláška prezidenta Ruské federace č. 478 ze dne 16.08.2021 "O Národním plánu boje proti korupci na období 2021-2024"

¹⁰⁹ Alexej Navalnyj, 2012. Z rubriky "Pravidla života" časopisu Esquire.

¹¹⁰ U.S. Department of State, 2023. U.S. STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION IMPLEMENTATION PLAN.

Tato práce tak poskytuje důležitý příspěvek k lepšímu porozumění korupci jako globálnímu fenoménu a zdůrazňuje význam mezinárodní spolupráce a sdílení osvědčených postupů v boji proti korupci. Jejím výsledkem je komplexní analýza, která může sloužit jako základ pro další výzkum a rozvoj efektivních protikorupčních strategií v různých zemích.

7 Seznam použitých zdrojů

- Alexej Navalnyj, 2012. Z rubriky "PRAVIDLA ŽIVOTA" časopisu Esquire.
- Ageev Nikolay Vladislavovich, 2017. Historical and legal analysis of corruption offenses in monarchical Russia.
- Anon, 2014. ZAHRAŇIČNÍ ZKUŠENOSTI S LEGISLATIVNÍ ÚPRAVOU BOJE PROTI KORUPCI V SYSTÉMU STÁTNÍ SLUŽBY A IMPLEMENTACE NOREM MEZINÁRODNÍHO PRÁVA DO LEGISLATIVNÍHO RÁMCE RUSKÉ FEDERACE. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY RUSKÉHO PRÁVA. p.1881-1886
- Bartošek, M. 1995. DĚJINY ŘÍMSKÉHO PRÁVA: (VE TŘECH FÁZÍCH JEHO VÝVOJE). Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0545-5., str. 141
- Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "lobbying". Encyclopedia Britannica, 16 Dec. 2023, <https://www.britannica.com/topic/lobbying>. Accessed 25 December 2023.
- Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. TEAPOT DOME SCANDAL. Encyclopedia Britannica, October 13, 2023. <https://www.britannica.com/money/topic/Teapot-Dome-Scandal>.
- CONTENT TITLE (2023) Transparency International is licensed under CC BY 4.0
- CHAYES, Sarah (2020). ON CORRUPTION IN AMERICA: AND WHAT IS AT STAKE. Hardcover – Deckle Edge, August 11, 2020. Chapter 2.
- Dmitry Fedotov, 2022. TYPES OF CORRUPTION AND ASSESSMENT OF THEIR IMPACT ON SOCIO-ECONOMIC PROCESSES IN SOCIETY. Tyumen State University Herald. Social, Economic, and Law Research, 8, pp.188–210.
- Dmitrij Vitaljevič Vedenin. ANALÝZA STAVU KORUPČNÍ KRIMINALITY V SOUČASNÉM STAVU. Vestník Uralského Juridického Institutu MIA Rossii, č. 1, s. 1. 4 (36), 2022, s. 136-141.
- Etienne B Yehoue, 2007. ETHNIC DIVERSITY, DEMOCRACY, AND CORRUPTION. SSRN Electronic Journal.
- Irina V. Chistnikova, 2019. CORRUPTION AS A THREAT TO THE ECONOMIC SECURITY OF THE COUNTRY. The Journal of Social Sciences Research, pp.890-1001.
- Jana J. Volejníková, 2007. KORUPCE V EKONOMICKÉ TEORII A PRAXI. Profess Consulting. s13-32, ISBN 978-80-7259-055-1
- Jared D. Smith, 2016. US POLITICAL CORRUPTION AND FIRM FINANCIAL POLICIES. Journal of Financial Economics, 121, pp.350–367.

Jens Ivo Engels & Frédéric Monier, 2021. COLONIAL AND CORRUPTION HISTORY: CONCLUSIONS AND FUTURE RESEARCH PERSPECTIVES. Pages 105-139.

Jensen, Nathan M.; Malesky, Edmund J. (2017). NONSTATE ACTORS AND COMPLIANCE WITH INTERNATIONAL AGREEMENTS: AN EMPIRICAL ANALYSIS OF THE OECD ANTI-BRIBERY CONVENTION. International Organization. 72: 33–69.

KISUNGO A., G. WEDER, B.: CREDIBILITY OF RULES AND ECONOMIC GROWTH – Evidence from a Worldwide Private Sector Survey, Background paper for the World Development Report 1997 (Washington: The World Bank)

Matthew C. Stephenson '03, profesor práva Eli Goldston na Harvard Law School.

Maxim M. Proshunin & Murat Sh. Kumukov, 2020. LEGAL AND THEORETICAL APPROACHES TO THE DEFINITION OF CORRUPTION. RUDN Journal of Law, 24, pp.497–512.

Nelken L., Levi M. THE CORRUPTION OF POLITICS AND THE POLITICS OF CORRUPTION: AN OVERVIEW. Journal of law and Society, vol. 23, p 1-17, [cit. 2015-01-16].

NORBERG, Johan. Globalizace. 1. vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006, s. 70. Ekonomie studium. ISBN 80-86389-44-8.

Perkins C., Stephenson, M.C., 2023. A HISTORY OF CORRUPTION IN THE UNITED STATES. Harward Law Today. Dostupné z WWW: <https://hls.harvard.edu/today/>

SANJEEV, Gupta, Davoodi HAMID a Alonso Terme ROSA. DOES CORRUPTION AFFECT INCOME INEQUALITY AND POVERTY. 1998. Working paper. International Money Fund.

Sinelshikov, Y.P., Moskva, 2017. KORUPCE V RUSKU: HISTORIE, STAV, PŘÍČINY, OPATŘENÍ PROTI. p-16

Syllová, J. & Tetourová, E., 2013. THE LAW APPLICABLE TO BRIBERY IN AN INTERNATIONAL CONTEXT: STUDY 5.334.

The White House, December 2021. UNITED STATES STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION. p.30-32.

Trofimov, A., 2019. Korupce v Sovětském svazu: politické a ekonomické aspekty. In OOO "Vydavatelství UMC UPI".

U.S. Department of State, 2023. U.S. STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION IMPLEMENTATION PLAN.

Václav Tuma, 2007. KORUPCE. Acta Oeconomica Pragensia, 15, pp.225–238.

Vasyl Sirenko, 2020. WHO BENEFITS FROM CORRUPTION IN COURTS. Law Review of Kyiv University of Law, pp.441-444.

Y. Nisnevich, 2011. POLITICKÁ KORUPCE: DEFINICE, FORMY PROJEVŮ, MECHANISMUS A ZDROJE.

as-coa.org [online]. AS/COA, 2023. THE 2023 CAPACITY TO COMBAT CORRUPTION INDEX. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.as-coa.org/articles>

anticor.hse.ru [online]. [cit. 2023-02-10] Následující část bude celkem citovaná z: Úřední vyhlášení právních aktů, 2021. Vyhláška prezidenta Ruské federace č. 478 ze dne 16.08.2021 "O Národním plánu boje proti korupci na období 2021-2024" a Protikorupční centrum Národní výzkumné univerzity Higher School of Economics, 2019-2024 https://anticor.hse.ru/main/news_page/v_rossii_prinyat_natsionalnyy_plan_protivodeystviy_a_korrupsii_na_20212024_gody

anticorruptionact.org [online]. [cit. 2023-02-10] Následující část bude celkem citovaná z: The American Anti-corruption Act, 2021. Fight Corruption in America: Stop Political Bribery, End Secret Money, & Fix Our Broken Elections. Dostupné z WWW: <https://anticorruptionact.org/whats-in-the-act/>

compromat.ru, POLITICKÝ BYZNYS: HRANICE MEZI POLITIKOU A BYZNYSEM JE POUZE V MYSLÍCH "LIBERÁLNÍCH ROMANTIKŮ. [cit. 2023-01-20]. Dostupný z WWW: https://www.compromat.ru/page_12200.htm

corruptionrisk.org [online]. [cit. 2024-02-10] Dostupné z WWW: Corruption Risk Forecast <https://corruptionrisk.org/>

corruptionrisk.org [online]. [cit. 2024-02-10] Následující vysvětlení je dostupné z WWW: Corruption Risk Forecast <https://corruptionrisk.org/>

corruptionrisk.org [online]. [cit. 2024-02-10] Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: <https://corruptionrisk.org/country/?country=RUS#integrity>, <https://corruptionrisk.org/country/?country=USA-integrity>

crimestat.ru [online]. [cit. 2024-02-10] Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: Úřad Generálního Prokurátora Ruské Federace. Portál právních statistik. <http://crimestat.ru/>

crimestat.ru [online]. Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: Úřad Generálního Prokurátora Ruské Federace. Portál právních statistik. [cit. 2024-02-10] Dostupná z WWW: <http://crimestat.ru/>

cyclowiki.org [online] 2021. PUTINOVÍ PŘÁTELÉ A SPOLUPRACOVNÍCI V RUSKÉ VLÁDĚ A PODNICÍCH. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://cyclowiki.org>

cyclowiki.org [online] 2021. PUTINŮV KLAN. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://cyclowiki.org>

datacommons.org [online]. [cit. 2024-02-10] Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: <https://datacommons.org/place/country/RUS?category=Demographics&hl=ru>

datacommons.org [online]. [cit. 2024-02-10] Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: <https://datacommons.org/place/country/USA?category=Demographics&hl=eng>

Forbes.ru [online] 2012. 10 KLÍČOVÝCH POSTAV PUTINOVY VERTIKÁLY. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.forbes.ru/>

ontherecordgu.com [online]. On the Record, February 22, 2023. CORRUPTION IN AMERICAN GOVERNMENT. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://ontherecordgu.com/>

pewresearch.org [online]. Pew Research Center, 2023. 7 FACTS ABOUT AMERICANS' VIEWS OF MONEY IN POLITICS. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.pewresearch.org/>

pewresearch.org [online]. Pew Research Center, 2023. 7 FACTS ABOUT AMERICANS' VIEWS OF MONEY IN POLITICS. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.pewresearch.org/>

state.gov [online]. U.S. Department of State. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://>

transparency.org [online]. Organizace Transparency International, [cit. 2024-01-04]. Dostupné z WWW: www.transparency.org, 2013.

transparency.cz [online]. Co to je korupce. Transparency International [cit. 2024-01-04]. Dostupné z WWW: <http://www.transparency.cz/korupce/>

transparency.org [online]. Organizace Transparency International,

[cit. 2024-01-04]. Dostupné z WWW: www.transparency.org, 2014.

transparency.org [online]. 2023. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.transparency.org/en/cpi/2023/index/>

transparency.org [online]. Organizace Transparency International, [cit. 2024-01-04]. Dostupné z WWW: www.transparency.org, 2022.

un.org [online]. The United Nations. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.un.org/en/>, https://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations

ussc.gov [online]. [cit. 2024-02-10] Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: UNITED STATES SENTENCING COMMISSION. https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/quick-facts/Bribery_FY21.pdf, https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/quick-facts/Bribery_FY20.pdf

ussc.gov [online]. [cit. 2024-02-10] Zkoumaná data jsou dostupná z WWW: UNITED STATES SENTENCING COMMISSION. https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/quick-facts/Bribery_FY21.pdf, https://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/research-and-publications/quick-facts/Bribery_FY20.pdf

wikipedia.org Americký protikorupční zákon (American Anti-Corruption Act, AACA), někdy označovaný zkratkou Anti-Corruption Act, je právní předpis, jehož cílem je omezit vliv peněz v americké politice revizí zákonů o lobbingu, transparentnosti a financování volebních kampaní [online]. [cit. 2023-02-10] *wikipedia.org* [online]. [cit. 2023-02-10] Dostupné z WWW: https://en.wikipedia.org/wiki/American_Anti-Corruption_Act

whitehouse.gov [online]. The White House, March 2023. IMPLEMENTING THE UNITED STATES STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION. [cit. 2023-02-10] Dostupné z WWW: <https://www.whitehouse.gov/>

whitehouse.gov [online]. The White House, March 2023. IMPLEMENTING THE UNITED STATES STRATEGY ON COUNTERING CORRUPTION. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z WWW: <https://www.whitehouse.gov/>

worldbank.org [online]. The World Bank, [cit. 2024-01-04]. Dostupné z WWW: www.worldbank.org, 2020.

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 – Počet případů úplatkářství na 1 milion obyvatel v Rusku za rok 2016-2021

Tabulka 2 – Počet případů úplatkářství na 1 milion obyvatel v USA za rok 2016-2021

8.2 Seznam grafů

Graf 1 – Porovnání CPI (Index vnímání korupce) v Rusku a USA za rok 2014-2023

Graf 2 – Dynamika trestných činů podle článku 290 trestního zákoníku Ruské federace (úplatkářství) za rok 2016-2021

Graf 3 – Dynamika trestných činů za úplatkářství v USA za rok 2016-2021

Graf 4 – Srovnání počtu případů úplatkářství na 1 milion obyvatel mezi Ruskem a USA za rok 2016-2021

Graf 5 – Porovnání indexu veřejné integrity v Rusku a USA za rok 2023

8.3 Seznam použitých zkratek

AACA – The American Anti-Corruption Act

CCC – Corruption and Crime Commission

CPI – Corruption Perceptions Index

FEC – Federal Election Commission

FCCA – Fellow Chartered Certified Accountant

IPI – Index of Public Integrity

KGB – The Committee for State Security (CSS)

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

OSN – Organizace spojených národů

PAC – Political action committee

UNCAC – The United Nations Convention against Corruption

USA – United States of America

WGI – Worldwide Governance Indicators